

Nakladnik: Hrvatski Crveni križ
Ulica Crvenog križa 14 , 10 000 Zagreb, telefon: + 385 1 4655 814
redcross@hck.hr
www.hck.hr

Za nakladnika: Robert Markt, dipl. oec.

Autorica: Ana Markulin

Urednici: Anna-Maria Radić
Ognjen Puljak

Lektura: Ana Markulin

Fotografije: Pixabay

Ilustracije: Dubravko Kastropeli

Dizajn i prijelom: Dubravko Kastropeli

Tisak: Kerschoffset d.o.o.

Zagreb, 2020.

ISBN: 978-953-7537-47-0

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001059269.

ARCI Action of Red Cross for
integration of relocated
and resettled persons

Ova publikacija je nastala u okviru projekta „Aktivnosti Crvenog križa za integraciju preseljenih i premještenih izbjeglica (ARCI)“ koji financira Fond Europske unije za azil, migraciju i integraciju (AMIF) i sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Sadržaj ove publikacije odražava stajališta samo Hrvatskog Crvenog križa i njegova je isključiva odgovornost. Europska komisija i Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske ne mogu se smatrati odgovornim prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

© Sva prava pridržana. Nijedan dio ove publikacije ne smije se kopirati, tiskati, prezentirati ili prenositi elektroničkim ili mehaničkim putem, preslikavanjem, snimanjem ili na bilo koji drugi način bez prethodne dozvole autora.

DOBRO DOŠLI U HRVATSKU

Socio-kulturna orijentacija
za osobe pod međunarodnom
zaštitom

Priručnik za edukatore/ice

Sadržaj

Uvod.....	1
O priručniku za edukatore/ice „Dobro došli u Hrvatsku“	2
Teme i struktura radne bilježnice.....	3
Struktura priručnika za edukatore/ice	3
Metode i oblici rada	4
Savjeti za edukatore/ice	5
Procjena potreba polaznika.....	5
Što očekivati? Obrazovna razina polaznika.....	5
Prije početka orijentacije	7
Uvodni sat.....	8
Modul 1 - Život u Hrvatskoj	10
Modul 2 - Dolazak u novu sredinu	15
Modul 3 - Kulturalna prilagodba	21
Modul 4 - Stanovanje i život u susjedstvu.....	28
Modul 5 - Zapošljavanje i raspolaganje novcem.....	35
Modul 6 - Zdravstvena zaštita.....	55
Modul 7 - Sigurnost obitelji i doma	65
Dodatak.....	67
Literatura	69

Sažetak o projektu ARCI u okviru kojeg je nastala ova publikacija

“Aktivnosti Crvenog križa za integraciju preseljenih i premještenih izbjeglica” (*Action of Red Cross on Integration of Relocated and Resettled Persons - ARCI*) dvogodišnji je transnacionalni projekt koji provodi Hrvatski Crveni križ u suradnji s Međunarodnom federacijom Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, Njemačkim Crvenim križem i Bugarskim Crvenim križem financiran od Europske komisije iz Fonda Europske unije za azil, migraciju i integraciju (*Asylum, Migration and Integration Fund - AMIF*) u ukupnom iznosu od 745.473,11 eura s udjelom Hrvatskog Crvenog križa u tom iznosu od 289.610,48 eura uključujući 10% vlastitog sufinanciranja.

Projekt se provodi od 8. siječnja 2018. do 7. travnja 2020. godine sa svrhom poboljšanja uvjeta integracije izbjeglica koji su došli u Republiku Hrvatsku kroz programe preseljenja iz Turske i premještaja iz Italije i Grčke. Aktivnosti projekta usmjerene su na direktnu potporu korisnicima tijekom procesa njihove integracije uključujući pružanje informacija o zemlji domaćinu i njezinoj kulturi, te stjecanje novih vještina i znanja, a u cilju sprečavanja predrasuda o životu u novoj zemlji i poboljšanju mogućnosti korisnika za aktivno sudjelovanje u novoj zajednici. Pored toga, aktivnosti projekta usmjerene su na edukaciju domaćih dionika procesa integracije – različite pružatelje usluga i ustanove, da aktivno pridonese njihovoj uspješnoj integraciji, kao i na razmjenu znanja i dobre prakse između partnerskih organizacija i drugih dionika integracije izbjeglica u EU.

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske osigurao je potporu ovom projektu sufinanciranjem udjela Hrvatskog Crvenog križa u iznosu do najviše 11.584,42 eura.

This project is funded
by the European Union

ARCI Action of Red Cross for
integration of relocated
and resettled persons

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Što je socio-kulturna orijentacija?

Hrvatski Crveni križ od 2003. godine sudjeluje u pružanju pomoći i socijalnih usluga tražiteljima međunarodne zaštite, a od 2011. godine aktivno radi na integraciji osoba kojima je odobren status međunarodne zaštite.

Iskustvo u integraciji pokazalo je da osobe kojima je odobrena međunarodna zaštita teško prolaze kroz proces prilagodbe u društvo, ali i u novu kulturu koja se uvelike razlikuje od kulture iz koje su došli. Razlog tome je upravo nepoznavanje države u kojoj im je dodijeljen status, manjak informacija o njezinoj kulturi, običajima, zakonskim pravilima i zakonima o kažnjivosti, međuljudskim odnosima te pravilima ponašanja. Nadalje, iako su osobe, kada im je dodijeljen status, upućene u svoja prava i obveze u novoj državi, pokazalo se da je razina informiranosti i razumijevanja istih vrlo niska. To otvara mnoga pitanja i nedoumice, stvara osjećaj bespomoćnosti zbog nesudjelovanja u odlukama o svojem životu čime se povećava razina stresa i frustracije. Posljedica navedenog je zbunjenost i nesnalaženje u novim obvezama, neispunjavanje obveza kako administrativnih, tako i onih obveza i odgovornosti koje se tiču života u zajednici. Nažalost, u lokalnoj zajednici se često može primijetiti netolerancija, ksenofobija i neprihvatanje novih susjeda što rezultira manjkom podrške i neuključivanjem u proces integracije koji bi trebao biti dvosmjernan.

Socio-kulturna orijentacija postala je važan dio integracijskog programa u državama EU koje su domaćini osobama pod međunarodnom zaštitom. Cilj programa je pomoći i olakšati integraciju tim osobama; informirati ih, osnažiti i osamostaliti kako bi postali aktivni članovi društva. Cilj integracije osoba pod međunarodnom zaštitom je, također, i njihovo osnaživanje kako bi pružili pomoć i podršku novim pridošlicama te time postali poveznica između novih pridošlica i lokalne zajednice.

Osobe kojima je odobrena međunarodna zaštita socio-kulturnom orijentacijom dobit će važne informacije o državi u koju dolaze te će upoznati njezinu kulturu, pravila ponašanja te zakonske obveze, ali će doznati i koje obveze i odgovornosti dolaze sa životom u novoj državi te koje su posljedice u neizvršavanju istih. Stečenim znanjem i vještinama, smanjit će se osjećaj nelagode i nesigurnosti, a osobama će se omogućiti lakše prilagođavanje i uključivanje u novu sredinu, na tržište rada i aktivno sudjelovanje u obiteljskoj i javnoj sferi.

O priručniku za edukatore/ice i radnoj bilježnici „Dobro došli u Hrvatsku“

Priručnik za edukatore/ice „Dobro došli u Hrvatsku“ namijenjen je osobama uključenima u proces integracije koje će provoditi grupnu ili individualnu socio-kulturnu orijentaciju i sadržajem prati radnu bilježnicu „Dobro došli u Hrvatsku“ izrađenom za osobe pod međunarodnom zaštitom.

U ovom kontekstu edukator/ica je stručna osoba (stručni suradnik) ili educirani volonter/ka koji će provoditi program socio-kulturne orijentacije.

Radna bilježnica „Dobro došli u Hrvatsku“ prilagođena je kulturnom identitetu osoba pod međunarodnom zaštitom (različitim kulturnim pozadinama), dobnim skupinama, osobama s niskom razinom obrazovanja, i nepismenim ili polupismenim osobama. Bazirana je na slikama, fleksibilna (oblici rada i metode mogu se mijenjati i prilagođavati polaznicima) te pisana jednostavnim i razumljivim jezikom (tekst prati slike i ima ulogu objašnjenja i podsjetnika).

Teme i struktura radne bilježnice

Radna bilježnica strukturirana je po modulima koji pokrivaju različita područja svakodnevnog života omogućujući pojedincu lakše snalaženje u svakodnevnim obvezama u novoj državi.

Modul 1 - Moj život u Hrvatskoj

Polaznici će kroz modul dobiti osnovne informacije o Hrvatskoj; njezinim političkim, geografskim i reljefnim obilježjima, njezinoj prirodnoj raznolikosti, kulturi, tradiciji i običajima, te obilježjima i specifičnostima hrvatskih regija.

Modul 2 - Dolazak u novu sredinu

Modul govori o neposrednom dolasku u novu sredinu koji, osim uzbuđenja, donosi i stres. Osim toga, polaznici će dobiti informacije o pravima koja su im zajamčena statusom zaštite i koje su njihove obveze kako bi ta prava ostvarili.

Modul 3 - Kulturalna prilagodba

Modul obuhvaća područja kulture i tradicije na kojima se temelje kulturne različitosti kao što su pravila ponašanja, geste, komunikacija te rodne uloge u obitelji i društvu.

Modul 4 - Stanovanje i život u susjedstvu

Polaznici/ce će kroz modul dobiti praktične informacije o traženju i ugovaranju smještaja, obvezama stanara te održavanju smještaja i ekološkom zbrinjavanju otpada. Također, naučit će pravila kućnog reda i suživota sa susjedima.

Modul 5 - Zapošljavanje i raspolaganje novcem

Polaznici/ce će dobiti informacije o načinima traženja posla, radnoj kulturi u Hrvatskoj te plaći i uvjetima rada. Polaznici će također naučiti važnost odgovornog raspolaganja novcem.

Modul 6 - Zdravstvena zaštita

Polaznici/ce će dobiti praktične savjete kako ostvariti zdravstvenu zaštitu u Hrvatskoj i kako brinuti o medicinskoj dokumentaciji. Uz zdravstvenu zaštitu, polaznici će naučiti važnost brige o sebi koja je ujedno i prevencija bolesti.

Modul 7 - Sigurnost obitelji i doma

Polaznici/ce će naučiti kako zaštititi svoj dom i obitelj od potencijalnih nesreća, a u slučaju istih, koji su brojevi hitnih službi.

DODATAK Planovi za budućnost

Polaznici/ce će u ovoj dodatnoj aktivnosti izraditi individualni plan za budućnost.

Na kraju svakog modula nalazi se tablica s da/ne pitanjima s kojom se provjerava razumijevanje naučenog, pitanja za ponavljanje (koja postavlja edukator/ica, a nalaze se u Priručniku za edukatore/ice) te mali rječnik hrvatskoga jezika (sadrži nekoliko ključnih riječi) vezan uz temu modula kako bi se polaznicima/ama približio vokabular i motiviralo ih na učenje hrvatskog jezika, ali i olakšalo snalaženje u svakodnevnom životu prepoznavanjem tih ključnih riječi ili fraza. Na zadnjim stranicama radne bilježnice nalazi se popis organizacija koje rade na području integracije te ostale informacije: internetske adrese, poštanske adrese i brojevi telefona/mobitela.

Sadržaj modula kao i zadaci u radnoj bilježnici obrađeni su većinom u slikama, dakle, naglasak je na vizualnoj i interaktivnoj metodi učenja, koji predstavlja dobar alat za učenje i prilagodljiv je različitim razinama obrazovanja na način koji nije uvredljiv i poštuje osobnost svakog polaznika.

U modulima se nalaze ikone; uskliknik označava važnu informaciju ili savjet, smješko koji razmišlja potiče na kritičko razmišljanje i raspravu, a ikona bilježnice s olovkom označava zadatak. Ikona osobe za katedrom najavljuje pitanja za ponavljanje i usvajanje modula i nalazi se na kraju svakog modula.

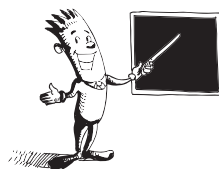
Važno

Razmisli

Zadatak

PONOVIMO ZAJEDNO!

Ponovimo zajedno

Struktura priručnika za edukatore/ice

Priručnik za edukatore/ice prati radnu bilježnicu za polaznike/ce. Svaki modul u ovom priručniku sadrži ciljeve učenja te oblike i metode rada. Također, navedeni su materijali tj. prilozi koji se nalaze na kraju modula, predviđeno vrijeme trajanja modula (koje može varirati) te kratki uvod s kojim edukator/ica započinje modul. Nakon toga slijede koraci i upute edukatoru/ici za provođenje sadržaja modula. Uokvirene napomene daju edukatorima/icama savjet ili uputu vezano za provedbu sadržaja ili zadatka. Na kraju svakog modula nalaze se pitanja za ponavljanje sadržaja i usvajanje modula. Neki moduli (Kulturalna prilagodba, Stanovanje i život u susjedstvu, Zapošljavanje i raspolaganje novcem, Zdravstvena zaštita) sadrže dodatne materijale (Priloge) koji su namijenjeni za zadatke koji se ne nalaze u radnoj bilježnici. To su praktični zadaci radioničkog tipa usmjereni na rad u paru (ili grupni rad) i služe za usvajanje i razumijevanje modula.

Metode i oblici rada

Metode rada predložene za obradu tema modula su: rasprava, igre uloga, rješavanje problemskih situacija, promišljanje, poučavanje i objašnjavanje, te rad na tekstu.

Važno je motivirati polaznike i potaknuti njihov interes, a onda metode prilagoditi njima.

Primijenjeni oblici rada su: frontalni rad, individualni rad, rad u paru ili grupi ali, kao i za metode rada, prilagodite ih polaznicima.

U nekim poglavljima edukator/ica može proširiti ili skratiti zadatak ili aktivnost, ali i odraditi dodatne aktivnosti, osmisliti dodatne materijale za određene teme kako bi se prilagodilo grupi tj. dinamici grupe, ako polaznici trebaju ili pokažu interes.

Također, otvara se mogućnost izvanučioničke nastave kojom se stječe znanje i iskustvo iz prve ruke, tj. ono što je sadržaj teme, može se provesti u praksi ako je to moguće i vremenski izvedivo. Na primjer, možete organizirati odlazak u centar Zagreba tramvajem. Tom prilikom, prije vožnje, polaznici će kupiti kartu i potvrditi je. Tijekom posjeta gradu, možete s njima ponoviti znamenitosti Zagreba. Takvu izvanučioničku nastavu možete provesti u bilo kojem gradu u kojem se polaznici/ce nalaze.

Provjeru naučenog najbolje je provesti neformalno. Tomu služe pitanja za ponavljanje na kraju svakog modula radne bilježnice. Također, možete proširiti ponavljanje tj. postavljati potpitanja ako za time postoji interes ili ste procijenili da je potrebno. Ponavljanje se može provesti individualno, radom u paru ili u grupama. Također, moguće je provesti provjeru i kroz igru uloga. Ovo je dobra metoda jer će kroz raspravu ili dijalog (radom u parovima/grupama) biti jasno koju su razinu sadržaja polaznici usvojili. Na primjer, mogu objasniti (radom u parovima ili individualno) kako obaviti kupnju, kako podignuti lijekove u ljekarni i sl. Time se vidi jesu li polaznici sadržaj razumjeli, i ono još važnije, jesu li naučeno usvojili.

Savjeti za edukatore/ice

Procjena potreba polaznika

Procjena potreba je važna jer povezuje edukatora/icu i polaznike/ce i stvara suradnički odnos. Procjenom potreba osvještavamo i doznajemo:

- vještine, znanja i postignuća koja polaznici/ce imaju što omogućava edukatoru/ici bolje prilagođavanje metodama i temama, ali i osvještava na koji način upotrijebiti te vještine i uključiti ih u proces učenja.
- interese polaznika/ca što omogućava edukatoru/ici bolji odabir tema, što se od sadržaja može skratiti što povećati te zablude koje imaju o specifičnoj temi
- dodatno zanimanje za određenu temu jer će se time povećati interes i motivacija za sudjelovanje u orijentaciji
- očekivanja koja imaju o orijentaciji i temama jer se nakon završetka programa orijentacije može provjeriti jesu li ta očekivanja ispunila njihovo razmišljanje i stav, a time se osnažuje grupa

Iz procjena potreba treba se ustanoviti što polaznici znaju i mogu raditi, što bi željeli znati i što bi mogli znati raditi. Procjena se može provesti radom u grupama, razgovorom ili raspravom.

Što očekivati? Obrazovna razina polaznika

Grupu će najvjerojatnije činiti polaznici s različitim obrazovnim razinama pa je potrebno prilagoditi aktivnosti i metode rada svakoj skupini. Za očekivati je da će orijentaciju pohađati:

- **visokoobrazovani polaznici**

Visokoobrazovani polaznici posjeduju znanja i vještine koje itekako mogu pomoći u procesu učenja, međutim u nekim slučajevima razina znanja ne odgovara njihovoj razini obrazovanja pa je zato važno ne bazirati učenje i nastavu na pretpostavkama, nego procijeniti takvog sudionika. Također se može dogoditi da takvi polaznici pokazuju otpor prema pristupu i metodama rada kao što su igre ili obrada sadržaja kroz slike smatrajući takvu metodu uvredljivom ili trivijalnom. Ako je takav polaznik/ca (ili polaznici/ce) u grupi s osobama s malo ili bez formalnog obrazovanja, korisno je uključiti ga u grupu kao vršnjačkog edukatora na način da pomaže ostalima i upotrijebi svoje komunikacijske ili pisane vještine.

- **polaznici s niskom razinom obrazovanosti ili bez formalnog obrazovanja**

U grupi (ili individualno) se mogu naći polaznici koji nemaju formalno obrazovanje, ali su određene vještine i znanja stekli neformalnim putem. Neki su svoje znanje i vještine stekli formalnim obrazovanjem, ali su ga zbog razno raznih okolnosti morali prekinuti. Također, u grupi se mogu naći i polaznici/ce koji posjeduju znanje jezika u govoru, ali ne i u pismu. Kod takvih polaznika/ca čest je manjak samopouzdanja jer smatraju da ne mogu nešto novo naučiti i usvojiti, zatim osjećaj straha i nelagode jer se ne snalaze u razrednom okruženju. Takve polaznike/ce je također važno poticati, ohrabrivati i stvoriti ugodnu i sigurnu atmosferu te koristiti slike i učenje iz realnih situacija koje će ih motivirati za rad.

- **stariji polaznici**

U nekim kulturama postoje vjerovanja da problemi, potrebe i želje starijih ljudi nisu važne pa je otpor prema učenju takvih polaznika/ca vrlo moguć. Nadalje, takvi polaznici/ce nerijetko smatraju da su prestari da bi učili, a nelagoda se pojačava činjenicom da teže pamte sadržaj i nove informacije. Njih je potrebno ohrabriti i grupirati ih s polaznicima/ama iste/slične dobi kako bi se međusobno ohrabivali i poticali.

- **polaznici s posebnim potrebama**

Osobama s posebnim potrebama potrebno je osigurati dodatnu pomoć i podršku. Važno je prilagoditi prostor i metode rada, naravno, prema potrebama polaznika/ca. Ako je moguće, uključiti pomoćnika/icu (prijatelja/icu, člana obitelji..) koji bi osobi pružio dodatnu pomoć i olakšao proces rada. Vrlo je važno ohrabriti ih i osnaživati te odati priznanje za njihov trud.

Prije početka orijentacije

Izuzetno je važno osigurati ugodnu i opuštenu atmosferu u kojoj će se polaznici/ce osjećati dobrodošlo. Takva atmosfera povezuje edukatora/icu i polaznike/ce i izgrađuje povjerenje, a time se motivira i stimulira proces učenja. Otvorena komunikacija i aktivno slušanje otvaraju put za debatu, raspravu te razmjenu mišljenja. Bilo bi poželjno prije orijentacije upoznati polaznike/ce, znati njihovu jezičnu i kulturnu pozadinu, razumjeti socijalna očekivanja i norme ponašanja koje imaju o državi u kojoj jesu, razumjeti sudar kultura i kulturni šok.

Polaznici moraju proći kulturalnu prilagodbu što je ionako zahtjevan proces koji zahtjeva vrijeme, pa im zbog toga uvijek naglasite sličnosti između Hrvatske i države iz koje dolaze jer će to biti vidljivo u skoro svakom modulu. Taj pristup može umanjiti stres uzrokovan dolaskom u novu okolinu i pridonijeti razumijevanju kulturnih razlika i kulturnom zbližavanju.

Također, potrebno je obratiti pozornost na nepismene ili polupismene polaznike/ce jer ne poznaju razredno okruženje. Potrebno je predstaviti i objasniti radno okruženje, radni materijal, strukturu materijala itd.

Nadalje, za uspješnost provedbe ove orijentacije vrlo je važna kulturna osviještenost; rodne uloge te položaj žena u kulturi iz koje polaznici/ce dolaze. Polaznici/ce dolaskom u hrvatsko društvo nose sa sobom određeni kulturni kapital što podrazumijeva i određene rodne stereotipe. Iskustvo je pokazalo da se žene osjećaju slobodnije i opuštenije u grupi žena te lakše i otvorenije sudjeluju u raznim aktivnostima bez nazočnosti supruga. Dakle, važno je, i svakako za preporučiti odvojene grupe za muškarce i žene. Ovdje se ne radi o diskriminaciji ili segregaciji na rodnoj osnovi, već govorimo o osnaživanju žena i motivaciji za aktivno sudjelovanje u ovoj orijentaciji, ali i u društvu tj. integraciji općenito.

Bilo bi korisno podijeliti neka zaduženja što doprinosi stvaranju ugodne atmosfere, ali i stvara odgovornost za proces učenja te podiže samopouzdanje kroz podjelu tih zaduženja. Zaduženja se mogu sastojati od jednostavnih zadataka, na primjer, dijeljenje nastavnog materijala i pribora, organizacija prostora i sl. Ovakva zaduženja mogu biti posebno motivirajuća za žene, jer, ne zaboravimo, one će uložiti svoje vrijeme za pohađanje orijentacije dok će u isto vrijeme ostaviti svoje kućanske obveze i brigu o djeci. Također, žene se može uključiti i u planiranje i organizaciju izvanučioničke nastave.

Žene se može postaviti i u ulogu zamjenskih edukatora, npr. na početku svakog modula kada se ponavlja prethodni modul, možete zamoliti jednu od polaznica da navede temu prethodnog modula i ono što je zapamtila. Pohvalite i podržite njezin odgovor i recite da je ona danas bila zamjenski edukator/ica. Također, ako primijetite da neka od polaznica aktivno sudjeluje, želi se više uključiti u nastavu, ili se osjeća ugodno u izlaganju naučenog, možete joj dodijeliti ulogu pomagača ostalima. To se također odnosi i na mušku grupu.

I ne zaboravite:

- budite otvoreni, vedri i fleksibilni
- pokažite poštovanje i fleksibilnost
- nemojte dominirati, dopustite da i vi budete učenik/polaznik jer je naglasak na međusobnom učenju i razmjeni znanja
- budite aktivni slušač, nemojte prekidati ili kritizirati osobu
- usmjeravajte i potičite aktivnosti i međusobnu suradnju.

Uvodni sat - Upoznajmo se

Cilj

Upoznati se s polaznicima/ama, uputiti u plan rada i metode rada, stvoriti ugodnu atmosferu. Objasniti pojam i svrhu socio-kulturne orijentacije te pojam integracije.

Oblici i metode rada

frontalni rad, individualni rad, rasprava s polaznicima

Vrijeme

60 min

Materijali

flipchart stalak

1. Pozdravite polaznike/ce, predstavite se i zahvalite im na njihovom vremenu i dolasku
2. Objasnite polaznicima/ama svrhu njihovog dolaska; pojam integracije te pojam i svrhu socio-kulturne orijentacije. Recite polaznicima/ama da su od trenutka dolaska u Hrvatsku do početka socio-kulturne orijentacije već stekli neku sliku ili predodžbu života u Hrvatskoj, ali da zasigurno imaju nejasnoće, sumnje, predrasude te zablude. Također, ljudi često raspolažu pogrešnim informacijama što dovodi do nerealnih očekivanja, a orijentacija, osim što pruža važne informacije, daje realnu sliku o nekoj državi i njezinoj kulturi, a time se stvara pozitivnija atmosfera i smanjuje stres koji nova sredina može prouzročiti. Integracija označava uključivanje i aktivno sudjelovanje u društvu, a socio-kulturna orijentacija pomaže polaznicima/ama da se lakše uključe u društvo. Cilj orijentacije je upoznati Hrvatsku, njezine običaje i kulturu, način života, prava koja proizlaze iz statusa zaštite, ali i obveze i odgovornosti koje imaju prema Hrvatskoj.
3. Objasnite tip učenja i ulogu edukatora/ice. Naglasite im da neće sudjelovati u formalnoj nastavi, niti će biti vrednovani, nego će sudjelovati u neformalnom programu kojem je cilj upoznavanje, druženje i usvajanje novih informacija. Orijehtacija nije samo namijenjena polaznicima/ama; nije jednosmjerna, nego dvosmjerna jer i edukator/ica uči o polaznicima/ama, o kulturi iz koje dolaze te također usvaja nova znanja, a te spoznaje i znanja može prenositi drugima npr. volonterima, stručnim suradnicima ili drugim davateljima usluga koji su uključeni u proces integracije.
4. Podijelite polaznike/ce u parove. Neka se jedno drugom predstave na način da kažu svoje ime, državu iz koje dolaze, imaju li obitelj (ili koje im je najukusnije jelo). Nakon toga zamolite da svatko predstavi svog para imenom te da spomene barem 2 informacije o njemu.
5. Opišite prostor i organizaciju prostora. Pokažite nastavna pomagala (ako se nalaze: ploča, flipchart stalak, računalo, projektor...). Naglasite da je to siguran prostor i potaknite polaznike/ice da budu slobodni dati prijedloge za organizaciju prostora (ako je imaju). Ako prostor to dozvoljava, složite stolice u krug, polukrug ili u neku drugu formaciju. Također, ako imate dovoljno slobodnog prostora, za sjedenje možete iskoristiti i tepih ili jastuke.
6. Opišite i objasnite radnu bilježnicu; što sadrži, kako je strukturirana (moduli), objasnite tekstove i slike te simbole ili ikone koje upućuju na nešto važno ili su neki podsjetnik. Npr. objasnite da uskliknik znači da je

nešto važno, smješko koji razmišlja potiče na kritičko razmišljanje i raspravu, a ikona bilježnice s olovkom označava zadatak. Također pokažite i objasnite brojeve stranica i napomenite da ćete, ovisno o modulu koji ćete obrađivati, reći na kojoj se stranici modul nalazi i napisat ćete na flipchart (ili ploču, papir). Isto tako, važno je reći polaznicima/ama da se u modulima uz slike nalaze i hrvatske riječi koje označavaju pojam. Spomenite im da će se s tim riječima susresti i da će prepoznavanje tih riječi svakako pomoći u svakodnevnom životu i snalaženju u novoj sredini.

7. Ukratko i jednostavno objasnite metode rada; polaznici/e su u prvom planu pa je naglasak na razgovoru/raspravama, radu u grupama, slobodnom izražavanju svojeg mišljenja jer je cilj orijentacije i druženje, razmjena iskustva i mišljenja te povezivanje grupe. Također naglasite da nije važno da svi imaju isto mišljenje i isto iskustvo jer je cilj razmjena iskustva i da se na taj način uči i povezuje.
8. Naglasite polaznicima/ama da sve što nije jasno, mogu pitati. Nejasnoće oko određenog sadržaja mogu se dodatno objasniti ili, ako je potrebno, riješiti na kraju nastave.
9. Pokažite da se na kraju radne bilježnice nalazi popis važnih institucija, koje rade na području integracije, s internetskim stranicama, adresama i kontaktima.

Modul 1 - Život u Hrvatskoj

Cilj

Osvijestiti polaznike/ce o njihovim saznanjima o Hrvatskoj te razlikama i sličnostima između Hrvatske i države iz koje potječu. Upoznati polaznike s položajem Hrvatske u Europi, hrvatskim regijama i njezinim prirodnim, kulturnim i tradicijskim te gastronomskim obilježjima i specifičnostima.

Oblici i metode rada

frontalni rad, individualni rad, rasprava s polaznicima,
rad na tekstu, čitanje s razumijevanjem

Vrijeme

120 min (150 min)

Materijali

Prilog 1, drvene bojice ili flomasteri

Uvod

Recite polaznicima da se 1. modul sastoji od 3 dijela. U 1. dijelu modula razgovarat će se o 2 države; o Hrvatskoj, što oni znaju o Hrvatskoj i što su o njoj do sada čuli, i o državi iz koje dolaze. Istaknite da je vama kao edukatoru/ici korisno i zanimljivo doznati informacije o njihovoj državi koja je njihov dom, a također je zanimljivo uvidjeti koliko su do sada upoznali Hrvatsku. Drugi dio modula će prikazati neke osnovne pojmove, obilježja i specifičnosti vezane za Hrvatsku, dok će 3. dio obrađivati obilježja hrvatskih regija.

UPUTE ZA PROVEDBU SADRŽAJA MODULA

Što znam o Hrvatskoj?

1. Zamolite polaznike da u kratkom vremenu (minuta/dvije, procijenite ili pitajte polaznike koliko im treba vremena) razmisle o Hrvatskoj; što znaju/što su čuli o njoj, o stanovnicima, kulturi, hrani i piću, važnim institucijama, tj. sve što im padne napamet.
2. Potaknite polaznike na raspravu.

Pitanja za raspravu:

- Što ste čuli o Hrvatskoj?

- Što znate o njezinim stanovnicima, kulturi i običajima?
- Što Hrvati vole jesti i piti?
- Zna li koje su važne institucije u Hrvatskoj i koja je njihova uloga?

NAPOMENA: Rasprava polaznika i njihovi odgovori su ujedno i procjena potreba jer se stječe uvid koliko su polaznici upoznati s određenim temama te kojim cjelinama treba posvetiti posebnu pozornost.

3. Nakon rasprave uputite polaznike/ce na dio „Što znam o Hrvatskoj“ u radnoj bilježnici (napišite na flipchart, ploču ili na papir broj stranice). Zajedno s polaznicima/ama pogledajte slike. Pitajte ih što je prikazano na slikama tj. zamolite da ih vam opišu. Spomenite da su na slikama neka obilježja Hrvatske, hrana i piće, običaji njezinih stanovnika, itd. (na slikama se nalazi, s lijeva na desno: Trg bana Jelačića u Zagrebu, običaj ispijanja kave, more, Nacionalni park Plitvička jezera, piletina, kava, Hrvati su veliki ljubitelji sporta i navijanja, vjerski blagdan Božić, Hrvati vole modu i imaju slobodu u odabiru stila odijevanja).
4. Kada opišu sadržaj slike upitajte ih jesu li već čuli/znali o tome, jesu li upoznati/jesu li prepoznali prikazani grad/predmet/pojam. Ako jesu, neka sliku označe kvačicom (✓) , ako nisu, neka pored slike stave križić (X). Kada završe zadatak, pohvalite polaznike, istaknite pozitivnu činjenicu da već na početku orijentacije imaju određene spoznaje i znanja o Hrvatskoj.
5. Zamolite polaznike/ce da otvore stranicu na kojoj se nalazi zadatak „Moja država“. Objasnite zadatak; u lijevoj kolumni se nalaze pojmovi i slike s prethodnog zadatka koji opisuju Hrvatsku, a u desnoj se nalaze prazne kolumne ispod naslova „Moja država“ u koje će polaznici/ce stavljati kvačicu (✓) ili križić (X) ovisno odgovara li slika/pojam/običaj i sl. njihovoj državi tj. ima li njihova država te karakteristike, mogu li se naći slični proizvodi itd. Cilj zadatka je usporedba Hrvatske s državama iz koje polaznici dolaze te prikazati sličnosti i razlike. U trećoj kolumni nalazi se hrvatska riječ za sliku/ pojam koji je prikazan.
6. Zamolite nekog od polaznika/ce da kaže nešto o svojoj državi (neka opiše krajolik, stanovnike, hranu, klimu i dr. te ga vodite prema slikama iz zadatka „Moja država“).

NAPOMENA: Na početku orijentacije već ćete znati iz kojih država polaznici dolaze. Ako ih je većina iz iste države, možete uključiti i ostale polaznike (nakon izlaganja jedne osobe) da dopune informacije i spomenu ako nešto nije rečeno.

7. Upitajte polaznike/ce po čemu se njihova država razlikuje o Hrvatske.
8. Uputite polaznike/ce na zadatak koji se odnosi na razlike u kulturi i običajima Hrvatske i njihove države. Zamolite ih da razmisle o tome (mogu komentirati u paru ili u grupama) i potaknite raspravu.

Pitanja za raspravu:

- Poznajete li hrvatske običaje i tradicije? Ako da, navedite neke.
- Koji se običaji iz vaše države razlikuju od hrvatskih?
- Što mislite o tome? Kako se osjećate u vezi toga?

NAPOMENA: Odgovor na 3. pitanje služi kao orijentir edukatoru/ici; ovisno o odgovorima, edukator/ica dobiva uvid u razmišljanja o toj temi (prilagodba na drugačiju kulturu i tradiciju je često dug i stresan proces) i informira polaznike/ce da će se na jednom od susreta razgovarati o toj temi.

9. Na kraju rasprave zaključite; iako postoje razlike između država, postoji i mnogo sličnosti koje povezuju ljude, a koje će zasigurno primijetiti u novoj sredini.

UPUTE ZA PROVEDBU SADRŽAJA MODULA

Upoznajmo Hrvatsku

1. Najavite polaznicima/ama dio „Upoznajmo Hrvatsku“ u radnoj bilježnici. Objasnite im da se na stranici nalazi karta Europe u kojoj su valovitim linijama odvojene granice država (slika 1). Njihov zadatak je da u minuti/dvije (procijenite ili pitajte polaznike koliko im treba vremena) pokušaju locirati Hrvatsku tj. smjestiti ju unutar karte Europe. Kada ju odrede, neka taj prostor ispune nekom bojom. Procijenite koliko je polaznicima lak/težak zadatak. Uvijek ih dodatno možete potaknuti potpitanjima:
 - Je li Hrvatska mala ili velika država?
 - Možete li prepoznati oblik Hrvatske?
 - Možete li prepoznati oblik neke druge države za koju znate da je blizu Hrvatske a može vam pomoći u lociranju Hrvatske?
2. Kada završite zadatak, zajedno s polaznicima/ama pogledajte kartu Europe s obojanim državama (slika 2). Pokažite Hrvatsku i imenujte države s kojima graniči. Ponovite s polaznicima/ama države s kojima graniči Hrvatska. Ako polaznici pokažu interes, možete imenovati još nekoliko država u Europi.
3. Upitajte polaznike/ce znaju li koji je glavni grad Hrvatske i kako izgleda hrvatska zastava. Nakon odgovora, uputite ih na kartu Hrvatske (slika 3). Opišite kartu Hrvatske; njezinu veličinu, položaj u Europi te geografska obilježja (ravnicama, planinski i primorski dio). Objasnite polaznicima/ama informacije koje se nalaze u tekstu iznad slike 3 te ih pokažite na karti. Također, pokažite hrvatsku zastavu, grb i hrvatsku valutu.
4. Pokažite i objasnite prirodnu raznolikost Hrvatske, kulturno nasljeđe i tradiciju te gastronomiju. Prirodnu raznolikost možete pokazati i na karti Hrvatske (npr. polja se nalaze na ravnicama Slavonije, plaža u Brelima u primorskom dijelu, Gorski kotar i Velebit u planinskom i sl.).
5. Pokažite i objasnite neke navike Hrvata, kako provode slobodno vrijeme, nacionalne sportove i sportaše, hrvatske suvenire te javni prijevoz.
6. Najavite dio „Glavni grad Zagreb“ koji pokazuje Zagreb i njegove znamenitosti. Upitajte polaznike/ce jesu li im već neke znamenitosti poznate. Bez obzira na odgovor, opišite i objasnite jednu po jednu sliku. Ako polaznici/ce pokažu interes, spomenite još neke informacije vezane za određenu znamenitost.
7. Pročitajte i objasnite savjet (ikona uskličnik) koji se odnosi na tramvajsku kartu tj. potvrđivanje tramvajske karte na automatu. Ako će polaznici/ce imati pokaz ili godišnju kartu, također moraju istu registrirati na automatu u vozilu. Isto tako, spomenite da najjeftinija karta za javni prijevoz u Zagrebu u jednom smjeru iznosi 4,00 kn i traje pola sata. Također postoji još karta koja traje sat vremena te cjelodnevna.
8. Pokažite i opišite obilježja i znamenitosti središnje Hrvatske.
9. Pokažite i objasnite obilježja i znamenitosti Slavonije.
10. Pokažite i objasnite obilježja i znamenitosti Iste i Kvarnera.
11. Pokažite i objasnite obilježja i znamenitosti Dalmacije.
12. Ponovite modul o Hrvatskoj služeći se pitanjima za ponavljanje (Prilog 1). Možete polaznike/ce podijeliti u parove (ili grupe) pa ponavljanje modula odraditi kao kviz u kojem se parovi ili grupe natječu. Procijenite sami ili upitajte polaznike/ce koja im metoda ponavljanja najviše odgovara.

Obilježja i znamenitosti Hrvatske i njezinih regija

Pitanja za ponavljanje

1. Koji je glavni grad Hrvatske?
2. Koja je službena valuta u Hrvatskoj?
3. Navedite barem 5 hrvatskih gradova.
4. Za koji blagdan Hrvati ukrašavaju jelku, a za koji ukrašavaju jaja?
5. Navedite barem 3 nacionalna sporta.
6. Kako Hrvati vole provoditi slobodno vrijeme?
7. Koji običaj i svakodnevni ritual Hrvati prakticiraju u društvu prijatelja ili obitelji?
8. U kojim gradovima u Hrvatskoj možete vidjeti tramvaj?
9. Može li se u Hrvatskoj sigurno kretati i putovati?
10. Navedite barem 1 hrvatski suvenir.
11. Kako se zove glavni zagrebački trg?
12. U kojem se dijelu Hrvatske nalazi Varaždin?
13. U kojem dijelu Hrvatske možete vidjeti ostatke pračovjeka?
14. U kojoj se hrvatskoj regiji nalaze Osijek i Vukovar?
15. Navedite barem 3 obilježja ili specifičnosti Slavonije.
16. U kojem se dijelu Hrvatske nalazi Rijeka?
17. Navedite barem 3 grada koji se nalaze u primorskom dijelu Hrvatske.
18. Po kojoj je znamenitosti poznat Zadar (pomoć: more, valovi i zvukovi)?
19. Koju vrstu hrane pretežno jedu stanovnici primorskog dijela Hrvatske?
20. Kako se zove poznati povijesni grad koji se nalazi na jugu Hrvatske?

NAPOMENA: Ne morate nužno slijediti raspored pitanja. Također, možete preskočiti neka pitanja ili nadodati nova. Isto tako, broj pitanja možete smanjiti i uzeti u obzir ona najvažnija/najosnovnija. Procijenite prema polaznicima, interesu, načinu i brzini svladavanja novih informacija.

Features and landmarks of Croatia and its regions

Questions for review

1. What is the capital of Croatia?
2. What is the official currency in Croatia?
3. Name at least 5 Croatian cities.
4. For which holiday do Croatians decorate trees? For which holiday do they paint eggs?
5. Name at least 3 national sports.
6. How do Croatians like to spend their free time?
7. What custom and daily ritual do Croatians practice in the company of friends and family?
8. In which cities in Croatia can you see trams?
9. Can people in Croatia move and travel safely?
10. Name at least 1 Croatian souvenir.
11. What is the main square in Zagreb called?
12. Varaždin is located in which part of Croatia?
13. In which part of Croatia can you find the remains of prehistoric human?
14. Osijek and Vukovar are located in which Croatian region?
15. Name at least 3 features or specific characteristics of Slavonia.
16. Rijeka is located in which part of Croatia?
17. Name at least 3 cities located on Croatia's coastline.
18. Which attractions is Zadar known for (help: seas, waves and sounds)?
19. What type of food do people living along Croatia's coast mostly eat?
20. What is the name of a famous historic city located in the south of Croatia?

NOTE: You don not have to ask the questions in this order. You can also skip some questions or add new ones. Furthermore, you can reduce the number of question and take into consideration only the most important/basic ones. Evaluate according to participants, their interest, manner and acquisition speed.

Modul 2 - Dolazak u novu sredinu

Cilj

Osvijestiti polaznike/ce o promjenama koje nova sredina nosi te mehanizmima nošenja sa stresom. Uputiti polaznike u prava i obveze osoba pod međunarodnom zaštitom.

Oblici i metode rada

frontalni rad, individualni rad, rasprava s polaznicima/ama

rad na tekstu, čitanje s razumijevanjem

Vrijeme

120 min

Materijali

Prilog 2

Uvod

U ovom modulu govorit ćemo o dolasku u novu sredinu i što ona nosi. Životna promjena često nosi i stres i to je prirodna reakcija, međutim, važno je poznavati načine na koji si možete pomoći u stresnim situacijama. Također, govorit ćemo o pravima i obvezama koja proizlaze iz vašeg statusa.

UPUTE ZA PROVEDBU SADRŽAJA MODULA

1. Uпитajte polaznike/ce koje su pozitivne, a koje negativne strane dolaska u novu državu (novu sredinu). Mogu razmisliti i davati odgovore individualno ili raspraviti u paru (ili grupi) pa jedna osoba može dati odgovore.
2. Uputite polaznike na Modul 2 „Dolazak u novu sredinu“ u radnoj bilježnici (napišite na flipchart, ploču ili na papir broj stranice). Objasnite zadatak koji se odnosi na emocije. Recite polaznicima/ama da pogledaju slike i označe kvačicom (✓) ili križićem (X) sliku koja odgovara, tj. ne odgovara njihovim emocijama prilikom dolaska u novu sredinu.
3. Pročitajte tekst i objasnite stres i nošenje sa stresom.
4. Uputite polaznike/ce na zadatak koji se odnosi na nošenje sa stresom. Recite polaznicima da pogledaju slike i označe kvačicom (✓) sliku koja najbolje pokazuje kako se nose sa stresom. Zamolite ih da obrazlože svoje odgovore. Također, upitajte polaznike postoji li neka druga aktivnost koju prakticiraju, a da nije navedena u tekstu. Ako postoji, upitajte zašto im ta aktivnost odgovara.
5. Pročitajte tekst „Kako si možete pomoći“ i objasnite savjete za nošenje sa stresom.
6. Pročitajte i objasnite savjet (ikona uskličnik) vezan za stručnu pomoć. Recite polaznicima/ama da stručnu

pomoć mogu zatražiti u Društvu za psihološku pomoć te spomenite da je pokrenuta internetska stranica „Support for refugees Croatia“ za psihološko savjetovanje. Stranica je dostupna na engleskom, arapskom, somalskom i francuskom jeziku. Uputite polaznike/ce na zadnje stranice radne bilježnice gdje se nalazi popis institucija i organizacija za integraciju osoba pod međunarodnom zaštitom te adrese i kontakti. Pokažite gdje se nalazi adresa i kontakt Društva za psihološku pomoć i internetska stranica „Support for refugees in Croatia“.

7. Upitajte polaznike/ce i potaknite raspravu:

- Postoji li sustav brige o mentalnom zdravlju u vašoj državi?
- Smatrate li to važnim? Obrazložite svoj odgovor.

8. Pročitajte i objasnite „Moja prava“.

9. Pročitajte i objasnite korake i obveze u procesu integracije osoba pod međunarodnom zaštitom (tečaj hrvatskog jezika, uključivanje djece u obrazovni sustav, zapošljavanje, smještaj). Iako su se polaznici/e s pravima i obvezama susreli, dobro je utvrditi te informacije. U ovom dijelu bi polaznici/e mogli imati više pitanja pa im posvetite vrijeme i odgovorite na pitanja (dodatne informacije o pravima osoba pod međunarodnom zaštitom nalaze se u Prilogu 2) i recite da će se te teme još razrađivati u sljedećim modulima.

10. Pročitajte i objasnite savjet (ikona uskličnik) vezan za dolazak djece na vrijeme u školu i redovito pohađanje nastave. Naglasite važnost obavještanja nadležnih osoba u školi (razrednik/ca, pedagog/inja ili voditelj/ica smjene) ako njihovo dijete ne može doći u školu. Recite da je to odgovornost njih kao roditelja, u suprotnom učitelji/ice u školi ne znaju što se događa s djetetom i je li na sigurnom, a ne mogu niti riješiti školsku administraciju tj. izostanke za koje imaju određen rok rješavanja (izostanci s nastave mogu biti opravdani ili neopravdani). Svakako napomenite da razrednici, kao i stručna služba škole, po zakonu moraju kontaktirati Socijalnu službu ako se roditelji dulje vrijeme ne javljaju, ne opravdavaju izostanke ili se nakon učestalih poziva, kao i pismenog poziva ne odazovu na razgovor.

NAPOMENA: Ovaj dio može poslužiti edukatoru/ici kao procjena potreba jer će vidjeti što polaznici ne razumiju ili bi htjeli znati više, i na koje module (ili dijelove modula) bi trebalo staviti naglasak.

11. Pročitajte i objasnite savjet (ikona uskličnik) vezan za administraciju. Naglasite polaznicima/ama da je važan njihov angažman i odgovornost, te strpljenje jer se neki administrativni postupci rješavaju danima, a neki i mjesecima.

12. Uputite polaznike/ce na zadatak ponavljanja u tablici. Objasnite da su u tablici navedene izjave, a oni moraju nacrtati sretno ili tužno lice, ovisno slažu li se s tvrdnjom ili ne.

13. Ponovite sadržaj modula:

Pitanja za ponavljanje i usvajanje modula:

1. Zašto socijalna izolacija nije dobra?
2. Zašto je upoznavanje novih ljudi poželjno?
3. Koja prava imaju osobe pod međunarodnom zaštitom u Republici Hrvatskoj?
4. Koje su obveze osoba pod međunarodnom zaštitom?
5. Mogu li se svi administrativni postupci vezani za integracijski proces riješiti u jednom danu?

14. Uputite polaznike/ce na „Mali hrvatski rječnik“ i pročitajte pojmove naglas (možete i svi zajedno).

15. Upitajte polaznike/ce jeste li bili dovoljno jasni i trebaju li dodatno pojašnjenje. Također pitajte imaju li dodatnih pitanja.

Prava osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita u Republici Hrvatskoj

Pravo na boravak u Republici Hrvatskoj imate od dana uručjenja odluke o odobrenju međunarodne zaštite, a boravak se dokazuje dozvolom boravka (ID) **koju uvijek morate imati kod sebe**. Zahtjev za izdavanje dozvole boravka podnosi se u nadležnoj policijskoj postaji prema mjestu prebivališta u roku od 15 dana od dana uručjenja rješenja o odobrenju zaštite.

Uz zahtjev je potrebno priložiti:

- fotografiju
- iskaznicu tražitelja međunarodne zaštite
- potvrdu o odobrenom statusu

Troškovi izdavanja prve dozvole boravka osigurati će se iz državnog proračuna Republike Hrvatske dok troškove novih dozvola boravka (nakon promjene statusa ili prebivališta) snosite sami.

Svaki put kad promijenite adresu stanovanja **u roku od 15 dana** morate prijaviti promjenu adrese i izraditi novu dozvolu boravka.

Pravo na spajanje obitelji imate s bračnim ili izvanbračnim partnerom, maloljetnim djetetom, punoljetnim djetetom koje zbog zdravstvenog stanja nije sposobno brinuti o sebi, roditeljima s kojima ste živjeli u zajedničkom kućanstvu ako je ovisan o vašoj skrbi. Dijete ima pravo na spajanje sa svojim roditeljima. Spajanje obitelji realizira se na način da osoba s kojom se želite spojiti podnosi zahtjev za privremeni boravak u najbližem veleposlanstvu Republike Hrvatske.

Uz zahtjev je potrebno priložiti:

- putnu ispravu
- dokument koji dokazuje srodstvo (vjenčani list, rodni list i sl.)

Pravo na smještaj imate najduže dvije godine od dana uručjenja odluke o odobrenju međunarodne zaštite ako nemate vlastitih financijskih sredstava. Zahtjev za smještaj podnosite nadležnom centru za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta u najkraćem mogućem roku od dana prijave prebivališta.

Zahtjevu je potrebno priložiti:

- dozvolu boravka
- potvrdu o odobrenom statusu
- osobni identifikacijski broj (OIB)
- potvrdu da ste prijavljeni na Hrvatski zavod za zapošljavanje, odnosno potvrdu o visini plaće ako ste zaposleni

Pravo na rad imate pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani, nije vam potrebna dozvola za boravak i rad ili potvrda o prijavi rada.

Kako biste se lakše zaposlili i ostvarili određena prava kao nezaposlena osoba trebate se prijaviti na Hrvatski zavod za zapošljavanje, gdje se redovito, a minimalno svakih 28 dana trebate javljati svom savjetniku.

Kod prijave na Zavod potrebno je priložiti:

- dozvolu boravka
- potvrdu o odobrenom statusu
- osobni identifikacijski broj (OIB)
- dokumentaciju o završenom obrazovanju

Pravo na zdravstvenu zaštitu imate u istom opsegu kao osigurana osoba iz obveznoga zdravstvenog osiguranja. Pravo na zdravstvenu zaštitu ostvarujete na temelju dozvole boravka. Kao nezaposlena osoba nemate pravo na zdravstveno osiguranje i nemate zdravstvenu iskaznicu te kod liječnika idete samo s dozvolom boravka.

Pravo na obrazovanje imate pod istim uvjetima kao i hrvatski državljanin. Imate pravo na osnovno, srednje i visoko obrazovanje. Osnovno obrazovanje je u Republici Hrvatskoj obvezno te djecu morate odmah uključiti u obrazovni sustav. Za upis u obrazovni sustav obratite se gradskom uredu nadležnom za obrazovanje te priložite:

- dozvolu boravka
- potvrdu o odobrenom statusu
- osobni identifikacijski broj (OIB)
- dokumentaciju o prethodnom obrazovanju

Odrasle osobe koje nemaju završenu osnovnu ili srednju školu imaju pravo na obrazovanje odraslih.

Ako imate određeno obrazovanje imate pravo na priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija. Za više informacija obratite se ministarstvu nadležnom za obrazovanje.

Pravo na slobodu vjeroispovijesti - imate pravo na slobodu življenja i odgoja djece u skladu sa svojim vjerskim uvjerenjima.

Pravo na besplatnu pravnu pomoć obuhvaća pomoć u sastavljanju tužbe i zastupanje pred upravnim sudom u slučaju da vam je odbijen azil, a odobrena supsidijarna zaštita, te u slučaju prestanka ili poništenja međunarodne zaštite. Listu pružatelja besplatne pravne pomoći sastavlja Ministarstvo unutarnjih poslova, a možete ju naći na: <https://www.mup.hr/gradjani>.

Pravo na socijalnu skrb imate sukladno propisima kojima se uređuje područje socijalne skrbi hrvatskih državljana. Koja prava možete ostvariti provjerite u nadležnom centru za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta. Pojedine lokalne zajednice nude određena prava iz socijalne skrbi pa to provjerite u gradskom uredu nadležnom za socijalnu skrb (npr. besplatni javni prijevoz, pučka kuhinja, paketi hrane i sl.).

Rights and obligation of persons who have been granted international protection in the Republic of Croatia

You have the **right of residence in the Republic of Croatia** from the receipt of the decision on granted international protection, and the residence is proved by a residence permit (ID) which **you must always have in your possession**. The residence permit application shall be submitted to the local police station based on the place of residence **within 15 days** from the service of the decision approving international protection.

Along with the application you need to submit:

- photo
- international protection seeker card
- certificate of granted status

The costs of issuing the first residence permit will be provided from the state budget of the Republic of Croatia. Each time you change your address, you must report the change and make new residence permit **within 15 days**, at your own expense.

The right of family reunification applies to a spouse or a common law partner, a minor child, an adult child incapable of caring for himself/herself due to a health condition, parents who had lived in the same household with you, if they are dependent on your care. A child has the right to reunification with his/her parents. Family reunification is realized in such a way that the person who you wish to reunite with applies for a temporary stay at the nearest Croatian Embassy.

Along with the application you need to submit:

- travel document
- document to prove kinship (marriage certificate, birth certificate, etc.)

The right to accommodation may last for up to two years from the day you received the decision on granted international protection if you do not have your own financial resources. The accommodation request shall be submitted to the local social welfare centre based on the place of residence as soon as possible from the date of address registration.

Along with the application you need to submit:

- residence permit
- certificate of approved status
- personal identification number (OIB)
- certificate of registration at the Croatian Employment Service or an income certificate if you are employed

You have **the right to work** under the same conditions as Croatian citizens. You do not need a residence or work permit, or a work registration certificate.

In order to find work and exercise certain rights more easily, you need to register at the Croatian Employment Service, where you must regularly contact your counsellor, at least once every 28 days.

When applying to the Employment Service, you need to submit:

- residence permit
- certificate of approved status
- personal identification number (OIB)
- documentation of completed education

You have **the right to healthcare** to the same extent as an insured person within compulsory health insurance. The right to healthcare is based on your residence permit. As an unemployed person, you are not entitled to health insurance and you do not have a health insurance card. In that case, you can visit the doctor with your residence permit only.

You have **the right to education** under the same conditions as a Croatian citizen. You have the right to primary, secondary and higher education. Primary education is compulsory in the Republic of Croatia and you must immediately enrol your children in the education system. To enrol in the education system, contact the City office responsible for education and submit following documents:

- residence permit
- certificate of approved status
- personal identification number (OIB)
- documentation of previous education

Adults who have not completed primary or secondary education are entitled to adult education.

If you have completed a certain education, you are entitled to the recognition of foreign education qualifications. For more information, contact the ministry responsible for education.

The **right to freedom of religion** - you have the right to freedom of religion and religious upbringing of your children.

The right to free legal assistance includes assistance with drafting complaints and representation before the administrative court in the case you have been denied asylum, but granted subsidiary protection, or in case of termination or cancellation of international protection. The list of providers of free legal assistance is drawn up by the Ministry of the Interior and it can be found at www.mup.hr/gradjani.

You have **the right to social welfare** in accordance with the regulations governing the social welfare of Croatian citizens. At the Centre for Social Welfare, based on the place of stay, you can find out what rights you can exercise. Some local communities offer certain social welfare rights, so you should check it at the City office responsible for welfare (for example, free public transport, public kitchen, food packages, etc.).

Modul 3 - Kulturalna prilagodba

Cilj

Osvijestiti polaznike/ce o različitim aspektima hrvatske kulture i tradicije u javnoj, poslovnoj i privatnoj sferi kako bi polaznici razumjeli obrasce ponašanja te uloge u društvu i obitelji.

Oblici i metode rada

frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rasprava s polaznicima/ama
rad na tekstu, čitanje s razumijevanjem, problemske situacije

Vrijeme

180 min

Materijali

Prilog 3 (Problemske situacije)

Uvod

Ovaj modul govori o važnoj temi a to je kulturalna prilagodba. Dolazak i život u novoj državi nosi mnoge nove spoznaje, običaje i pravila, iako se uvijek mogu naći sličnosti između dviju država. U ovom modulu naučit ćemo neka obilježja hrvatske kulture i tradicije, obilježja društvenog i privatnog života. Govorit ćemo o obiteljskim ulogama, odnosima muškaraca i žena, te ulozi djece.

UPUTE ZA PROVEDBU SADRŽAJA MODULA

1. Uputite polaznike/ce na Modul 3 „Kulturalna prilagodba“ u radnoj bilježnici (napišite na flipchart, ploču ili na papir broj stranice).
2. Pročitajte dio o kulturalnoj prilagodbi i potaknite polaznike/ce na raspravu.

Pitanja za raspravu:

- Zašto je kulturalna prilagodba proces koji zahtijeva vrijeme?
 - Zamislite da se četveročlana obitelj iz Hrvatske seli u vašu državu. Koje savjete biste im dali da se lakše prilagode na vašu kulturu i običaje?
 - Zašto su upoznavanje ljudi, uključivanje u lokalnu zajednicu i učenje jezika važni za kulturalnu prilagodbu?
3. Nakon odgovora, recite polaznicima/ama da ćete sada proći pravila ponašanja i obilježja kulture: bonton, upoznavanje, komunikacija, geste, odnos muškaraca i žena i dr.

NAPOMENA: Pokažite interes za kulturom i tradicijom države iz koje dolaze polaznici/e. Uz svako obilježje kulture ili prakse (od 6. do 19. upute) možete pitati kakav je običaj ili praksa u njihovoj državi i povesti kratku raspravu. Imajte na umu da biste se mogli dulje zadržati na navedenim koracima jer bi polaznici mogli pokazati dodatni interes za nekim običajem pa odvojite vrijeme za pojašnjenja ili moguća pitanja.

4. Pokažite i objasnite neka pravila bontona. Posebno naglasite važnost poštivanja vremena, strpljivog čekanja u redu i opravdavanje nedolazaka bilo da se radi o pozivu na večeru, poslovnom sastanku ili bilo kojoj drugoj obvezi.

NAPOMENA: Spomenite polaznicima/ama da na nekim mjestima, npr. poslovnica banaka, moraju uzeti papir na automatu na kojem je napisan redni broj i čekati svoj red.

5. Pročitajte i objasnite načine upoznavanja, komunikaciju (privatnu i poslovnu). Upitajte polaznike/ce kako se u njihovoj kulturi upoznaje dvoje ljudi te koja su pravila komuniciranja.
6. Objasnite polaznicima/ama zadatak koji se odnosi na geste. Recite im da pogledaju slike i crtom povežu značenje za koje misle da odgovara gesti. Nakon završenog zadatka, upitajte polaznike razlikuju li se prikazane geste od gesta u njihovoj državi.
7. Pročitajte i objasnite rodnu ravnopravnost. Naglasite polaznicima/ama da je to jedna od glavnih razlika između njihove i hrvatske kulture (ali i Istoka i Zapada). Također, objasnite pojam tolerancije i što ona podrazumijeva.
8. Pročitajte i objasnite informaciju (ikona uskličnik) o Zakonu o suzbijanju diskriminacije.
9. Pokažite i objasnite slobodu odijevanja. Pokažite i objasnite razliku između neformalnog i formalnog odijevanja te pokažite radnu odjeću i uniforme.
10. Pokažite i objasnite modu i značenje mode za Hrvate i Hrvatice. Posebno istaknite neprimjerena ponašanja prema ženama.
11. Istaknite informaciju koja se odnosi na Zakon o verbalnom i fizičkom uznemiravanju (ikona uskličnik).
12. Pročitajte i objasnite obiteljski život; važnost obiteljskih vrijednosti i prijateljskih odnosa te vrste vjenčanja i strukturu hrvatske obitelji.
13. Pročitajte i objasnite obiteljske uloge. Posebno istaknite rodnu ravnopravnost unutar obitelji te zajedničku odgovornost partnera u odgoju djece i troškovima života.
14. Istaknite informaciju koja govori o kažnjivosti nasilja i njegovoj prevenciji (ikona uskličnik).
15. Pročitajte i objasnite uključivanje djece u obrazovni sustav, pokažite tablicu razina obrazovanja prema dobi i objasnite roditeljni dopust.

NAPOMENA: Recite polaznicima da u Hrvatskoj i muškarci mogu uzeti roditeljni dopust. To je dogovor između supružnika i najčešće se odluka donosi na temelju mjesečnih primanja; roditeljni dopust uzima supružnik koji ima manja mjesečna primanja.

16. Istaknite informaciju o zajedničkom pohađanju obrazovanja za djevojčice i dječake (mladiće i djevojke, ikona uskličnik).
17. Pročitajte i objasnite obrazovanje odraslih. Recite polaznicima/ama da institucije za obrazovanje provode takve programe osposobljavanja i da se mogu o tome informirati na stranicama Ministarstva znanosti

i obrazovanja (Uputite polaznike/ce na zadnje stranice radne bilježnice gdje se nalazi adresa i kontakt Ministarstva znanosti i obrazovanja).

18. Pročitajte i objasnite životni put mladih i način odijevanja.
19. Pročitajte i objasnite odnos društva prema pojedincu. Posebno istaknite i objasnite odgovornost pojedinca jer je ona ključna za rješavanje administracije, samostalnost u svakodnevnim poslovima i općenito za aktivno uključivanje u društvo.
20. Istaknite informaciju o zajedničkom sudjelovanju muškaraca i žena u obiteljskom i javnom okruženju (ikona uskličnik).
21. Na kraju ovog dijela potaknite kratku raspravu.

Pitanja za raspravu:

- Koje ste običaje i pravila znali prije?
- Što vam je od navedenih običaja i praksi najneobičnije?
- Što vam se čini najteže za prihvatiti?

NAPOMENA: Iako će polaznici/e ovdje spomenuti razlike u kulturi, istaknite neke sličnosti između hrvatske i njihove kulture. Na primjer, možete reći da obje kulture cijene obiteljske vrijednosti i tradiciju, gostoljubivost, srdačnost itd.

22. Najavite polaznicima/ama metodu rješavanja problemske situacije. Objasnite im metodu: problemska situacija iznosi neki problem, u ovom slučaju se odnosi na kulturalnu prilagodbu (kulturalne razlike), a oni trebaju razmisliti i predložiti rješenje.
23. Podijelite polaznike/ce u parove ili grupe. Podijelite 4 problemske situacije svakom paru ili grupi (Prilog 3) koje ste prethodno umnožili i izrezali. Pročitajte naglas jednu problemsku situaciju. Objasnite im da se ispod teksta nalaze pitanja za promišljanje i raspravu koja im pomažu da dođu do rješenja. Odaberite govornika koji će predstavljati grupu (ili zamolite nekog iz grupe) tko će obrazložiti rješenje zadataka. Zajedno odredite vrijeme za rješavanje zadatka.

NAPOMENA: Imajte na umu da u svakom paru (ili grupi) treba biti barem jedna pismena osoba koja će zapisivati odgovore i pomagati drugima. Ako je većina polaznika nepismena ili polupismena, ovu aktivnost možete odraditi i kao grupnu raspravu. Vaša odluka se može temeljiti i na broju polaznika, grupnoj dinamici ili interesu. Možete naglas pročitati situacije (jednu po jednu situaciju) i postaviti pitanja za promišljanje za svaku situaciju te potaknuti grupnu raspravu.

24. Uputite polaznike/ce na zadatak ponavljanja u tablici. Objasnite da su u tablici navedene izjave, a oni moraju nacrtati sretno ili tužno lice, ovisno slažu li se s tvrdnjom ili ne.
25. Ponovite sadržaj modula:

Pitanja za ponavljanje i usvajanje modula:

1. Koje kulturalne razlike postoje između vaše i hrvatske kulture? (navedite barem 5)
2. Koja su pravila prilikom upoznavanja? Vrijedi li isto i za muškarce i za žene?
3. Koje se mogućnosti i prilike pružaju muškarcima, a koje ženama?
4. Zašto je važno da oba partnera (supružnika) rade?

5. Koje se posljedice javljaju ako zakasnite na: razgovor za posao, sastanak na Zavodu za zapošljavanje, specijalistički pregled?
6. Koje se posljedice javljaju ako vaše dijete kasni u školu?
26. Uputite polaznike/ce na „Mali hrvatski rječnik“ i pročitajte pojmove naglas (možete i svi zajedno).
27. Upitajte polaznike/ce jeste li bili dovoljno jasni i trebaju li dodatno pojašnjenje. Također pitajte imaju li dodatnih pitanja.

Problemska situacija 1

Mustafa i Suhaila došli su u Hrvatsku sa svojom kćeri Aishom. Aisha ide u školu, stekla je prijatelje i brzo uči hrvatski jezik. Roditeljima pomaže u svakodnevnim aktivnostima, na primjer kada idu u kupnju jer može pričati s osobljem u trgovini, može pitati za smjer ili tražiti neke upute. Roditelji se ne osjećaju dovoljno sigurno da bi sami odradili obveze koje imaju, ali ne žele ovisiti o Aishi.

Pitanja za promišljanje i raspravu

Kako se osjećaju Mustafa i Suhaila?

Kako se osjeća Aisha?

Kako biste se vi osjećali da ste Mustafa i Suhaila?

Koje korake bi Mustafa i Suhaila mogli poduzeti da poboljšaju situaciju u kojoj se nalaze?

Problemska situacija 2

Aiwan i Stephan su se doselili u novu sredinu. Aiwan brzo uči hrvatski jezik i našla je posao u jednoj trgovini. Nakon 6 mjeseci i Stephan je našao posao na pola radnog vremena u jednoj auto-praonici. Stephan se ne osjeća ugodno u novoj ulozi jer Aiwan prije nije izbivala iz kuće i, budući da je glavni izvor prihoda u kući, osjeća se ponosno i samouvjeren.

Pitanja za promišljanje i raspravu

Kako biste se vi osjećali da ste Stephan i Aiwan?

Kako biste vi riješili ovu situaciju na način da su i Stephan i Aiwan zadovoljni?

Problemska situacija 3

Najeeb i Taha žive u Hrvatskoj sa svoje 2 djece školske dobi. Preselili su se iz Prihvatilišta u privatni smještaj. Najeeb i Taha su zadovoljni svojim novim uvjetima života, iako još nisu dobili posao. Sin i kćer Ibrahim i Samia pohađaju osnovnu školu. Vole ići u školu, ali često izostaju s nastave po cijeli dan ili zadnja 2 školska sata, ili kasne na prvi školski sat. Razrednice vide napredak u socijalizaciji s drugom djecom, ali smatraju da bi djeca trebala ozbiljnije shvatiti školske obveze i redovitije pohađati školu te ne kasniti na nastavu.

Pitanja za promišljanje i raspravu

Koji problem uočavate u ovoj situaciji?

Koji problem imaju Ibrahimova i Tahina razrednica?

Kako Najeeb i Taha mogu riješiti ovu situaciju?

Problemska situacija 4

Rodolfo je po zanimanju automehaničar i u svojoj državi bio je vlasnik auto-servisa. Posjeduje znanja i vještine za rad s automobilima, ali je u Hrvatsku stigao bez dokumenta o završenoj srednjoj školi tj. potvrde o nekom završenom stupnju edukacije. Traži poslove na višoj poziciji s većom plaćom, ali do sada ništa nije našao. Jedino što mu je Zavod za zapošljavanje ponudio je posao u auto-praonici. Rodolfo je prihvatio posao, ali je nakon 2 tjedna odustao. Ubrzo je našao drugi posao u građevini. Prvi dan je došao na posao, ali drugi dan nije jer je zaključio da mu posao ipak ne odgovara i nije obavijestio svog poslodavca.

Pitanja za promišljanje i raspravu

Koji problem (probleme) uočavate u ovoj situaciji?

S kojim problemom se suočava poslodavac?

Kako biste vi riješili ovu situaciju?

الحالة 1

قدم مصطفى وسهيلة إلى كرواتيا مع ابنتهم عائشة. عائشة تذهب إلى المدرسة وتكوّن صداقات وتتعلم الكرواتية بسرعة. تساعد والديها في الأنشطة اليومية ، على سبيل المثال ، عندما يذهبون للتسوق ، لأنه بإمكانها أن تتحدث مع موظفي المتجر، أو تسأل عن الاتجاهات أو تبحث عن التعليمات. لا يشعر والديها بالثقة الكافية للقيام بواجباتهما بمفردهما، لكنهما لا يريدان أن يكونا عالة على عائشة.

أسئلة للنقاش

ما هو شعور مصطفى وسهيلة؟

ما هو شعور عائشة؟

كيف سيكون شعورك لو كنت مصطفى وسهيلة؟

ما الخطوات التي يمكن أن يتخذها مصطفى وسهيلة لتحسين وضعهما؟

الحالة 2

هاجر أيوان وستيفان إلى مكان جديد. تعلمت أيوان اللغة الكرواتية بسرعة وحصلت على عمل في متجر. بعد 6 أشهر ، وجد ستيفان عملاً بدوام جزئي في محطة لغسيل السيارات. ستيفان لا يشعر بالراحة بدور أيوان الجديد لأنها لم تكن تقض معظم وقتها خارج المنزل، و لأنها الآن أصبحت صاحبة الدخل الرئيسي في البيت ، فإنها تشعر بالفخر والثقة بالنفس.

أسئلة للنقاش

كيف سيكون شعورك لو كنت ستيفان وأيوان؟

كيف سيكون حل هذا الإشكال بحيث يكون كل من ستيفان وأيوان راضيان؟

الحالة 3

نجيب وطه يعيشان في كرواتيا مع طفليهما في سن المدرسة. لقد انتقلوا من مركز اللجوء إلى سكن خاص. نجيب وطه راضون عن ظروفهم المعيشية الجديدة ، رغم أنهم لا يزالون عاطلين عن العمل. يذهب ابنهما إبراهيم وابنتهما سامية إلى المدرسة الابتدائية. إنهما يُحبان الذهاب للمدرسة، لكنهما غالباً ما يتغيبان ليوم كامل أو عن الحصتين الأخيرتين، أو يتأخران عن الحصة الأولى. يلاحظ معلمو صفهم تحسنهم في التواصل الاجتماعي مع الأطفال الآخرين، لكنهم يعتقدون أنه ينبغي عليهم التعامل مع واجباتهم المدرسية بجدية أكبر، وأن يحضروا للحصص بشكل أكثر انتظاماً ، وألا يتأخروا عن المدرسة.

أسئلة للنقاش

ما هي المشكلة التي تراها في هذه الحالة؟

ما هي المشكلة التي يواجهها مدرسو إبراهيم وسامية؟

كيف يستطيع نجيب وطه حل هذه المشكلة؟

الحالة 4

يمتحن رودولفو ميكانيكا السيارات وكان في بلده صاحب ورشة لتصليح السيارات. لديه خبرة ومهارة في تصليح السيارات، لكنه قدم إلى كرواتيا بدون شهادة الثانوية العامة، ودون شهادة إتمام مستوى تعليمي. إنه يبحث عن وظيفة بمستوى أعلى وأجر أكبر، لكنه لم يتمكن بعد من الحصول عليها. الوظيفة الوحيدة التي قدمها له مكتب التوظيف كانت وظيفة في محطة لغسيل السيارات. قبل رودولفو الوظيفة، لكنه تركها بعد أسبوعين. بعد فترة وجيزة، حصل على وظيفة في مجال البناء. ذهب للعمل في اليوم الأول ، ولكن لم يذهب في اليوم الثاني لأنه شعر أن الوظيفة لم تكن مناسبة له. لكنه لم يخبر صاحب العمل.

أسئلة للنقاش

ما هي المشكلة (المشاكل) التي تراها في هذه الحالة؟

ما هي المشكلة التي يواجهها صاحب العمل؟

كيف يمكنك حل هذه المشكلة؟

موقعیت مشکل شماره 1

مصطفی و سهیلا همراه با دخترشان ایشا به کشور کرواسی آمدند. ایشا به مدرسه می رود، دوست پیدا می کند و به سرعت زبان کروات را یاد می گیرد. او به والدینش در انجام فعالیت های روزمره یاری می رساند، برای مثال وقتی به خرید می روند، چراکه او می تواند با کارکنان فروشگاه صحبت می کند و از آن ها نشانی بپرسد و راهنمایی بخواهد. والدینش از اعتماد به نفس کافی برخوردار نیستند تا کارهای خود را به تنهایی به انجام برسانند، با این حال نمی خواهند هم به ایشا وابسته باشند.

سوالاتی برای تفکر و بحث

مصطفی و سهیلا چه حسی دارند؟

ایشا چه حسی دارد؟

اگر شما به جای مصطفی و سهیلا بودید، چه حسی داشتید؟

مصطفی و سهیلا می توانند چه اقداماتی را، در راستای بهبود موقعیت خود، اتخاذ کنند؟

موقعیت مشکل شماره 2

ایوان و استفان به مکانی جدید مهاجرت کرده اند. ایوان به سرعت زبان کروات را یاد می گیرد و در یک فروشگاه مشغول کار می شود. پس از گذشت 6 ماه، استفان به صورت پاره وقت در یک خودروشویی (کارواش) مشغول کاری می شود. استفان از شرایط جدید راضی نیست زیرا تا پیش از این، ایوان وقت خود را در خارج از خانه سپری نمی کرد، اما با وضعیت پیش آمده فعلی، ایوان به نان آور اصلی خانواده مبدل شده است و از این بابت احساس غرور و عزت نفس می کند.

سوالاتی برای تفکر و بحث

اگر شما جای استفان و ایوان بودید، چه حسی داشتید؟

چه طور می توانید این مسئله را به نحوی حل کنید که استفان و ایوان هر دو راضی باشند؟

موقعیت مشکل شماره 3

نجیب و طاهها همراه با فرزندان شان، که هر دوشریط سنی حضور در مدرسه را دارا می باشند، در کشور کرواسی زندگی می کنند. آنها از کمپ پناهجویان به اقامتگاهی خصوصی نقل مکان کردند. نجیب و طاهها، با وجود اینکه هنوز بیکارند، از شرایط جدید زندگی شان راضی هستند. پسرشان ابراهیم و دخترشان سامیا، هر دو به دبستان می روند. آن ها مدرسه رفتن را دوست دارند، اما گاهی اتفاق می افتد که یک روز کامل یا دو کلاس آخر را غیبت کنند یا اینکه با تاخیر در کلاس اول حاضر شوند. معلمان شان همگی شاهد بهبود رابطه ی آن ها با سایر دانش آموزان هستند، باوجود این بر این باورند که هر دو می بایستی تکالیف مدرسه خود را با جدیت بیش تری دنبال کنند، به نحوه منظم تری در کلاس ها حاضر شوند و دیر به مدرسه نرسند.

سوالاتی برای تفکر و بحث

به نظر شما چه اشتباهاتی در این موقعیت رخ داده است؟

معلمان ابراهیم و سامیا چه مشکلاتی دارند؟

چطور نجیب و طاهها می توانند این مسئله را حل کنند؟

موقعیت مشکل شماره 4

ردلفو تعمیرکار خودرو است و در کشورش صاحب یک تعمیرگاه بود. او از دانش و مهارت مورد نیاز برای کار بر روی خودروها برخوردار است، اما او گواهینامه پایان دوره دبیرستان را با خود به کرواسی نیاورده است و این بدین معناست که او مدرکی دال بر اتمام دوره تحصیلاتش ندارد. او به دنبال شغلی در سطحی بالاتر و بالطبع درآمدی بیش تر است، اما همچنان موردی را پیدا نکرده است. تنها شغلی که از طرف یک موسسه کاریابی به او پیشنهاد شده، کار در یک خودروشویی (کارواش) بوده است. ردلفو این شغل را پذیرفت، اما تنها پس از گذشت دو هفته انصراف داد. اندکی پس از آن، شغلی در بخش ساخت و ساز ساختمان پیدا کرد. روز اول سرکار رفت اما روز دوم امتناع کرد چراکه به این نتیجه رسیده بود که این شغل اصلا برای او مناسب نیست. با این حال، کارفرمایش را در جریان تصمیمش، مبنی بر انصراف از ادامه کار، قرار نداد.

سوالاتی برای تفکر و بحث

به نظر شما چه اشتباهاتی در این موقعیت رخ داده است؟

کارفرما با چه مشکلاتی مواجه می شود؟

شما چطور این مسئله را حل می کنید؟

Problem situation 1

Mustafa and Suhaila came to Croatia with their daughter Aisha. Aisha goes to school, makes friends and learns Croatian language quickly. She helps her parents with everyday activities, for example, when they go shopping, because she can speak with the store's employees, ask for directions or guidelines. Her parents do not feel confident enough to do their duties on their own, but they do not want to be dependent on Aisha.

Questions for deliberation and discussion

How do Mustafa and Suhaila feel?

How does Aisha feel?

How would you feel if you were Mustafa and Suhaila?

What steps could Mustafa and Suhaila take to improve their situation?

Problem situation 2

Aiwan and Stephan have moved to a new town. Aiwan learns Croatian language quickly and she found work in a shop. After 6 months Stephan found part-time work at a car wash. Stephan does not feel comfortable in this new role because before Aiwan was not spending her time out of the house and, as she is the main income provider for the household, she feels proud and self-confident.

Questions for deliberation and discussion

How would you feel if you were Stephan and Aiwan?

How would you solve this situation so that both Stephan and Aiwan are satisfied?

Problem situation 3

Najeeb and Taha live in Croatia with their 2 children of school age. They moved from the Reception centre to a private accommodation. Najeeb and Taha are satisfied with their new living conditions, even though they are still unemployed. Their son Ibrahim and their daughter Samia go to elementary school. They like to go to school, but they are often absent an entire day or the last two classes, or they are late to the first class. Their class teachers see their improvement in socialising with other children, but they think that the two of them should approach their schoolwork more seriously, attend the classes more regularly, and not be late to school.

Questions for deliberation and discussion

Which problem do you see in this situation?

What problem do Ibrahim's and Samia's school teachers have?

How can Najeeb and Taha resolve this situation?

Problem situation 4

Rodolfo is a car mechanic by profession and in his country he was an owner of a car service. He has knowledge and skills for working with cars, but he came to Croatia without a secondary school certificate, that is without a certificate of a completed level of education. He is looking for a job at a higher level with higher wages, but he still has not found any. The only job he was offered by the Employment Service was a job in a car-wash. Rodolfo took the job, but he gave it up after 2 weeks. Very soon later he found a job in construction sector. The first day he went to work, but the second day he did not go because he decided that the job was not really good for him. However, he did not notify his employer.

Questions for deliberation and discussion

Which problem (problems) do you see in this situation?

What problem is the employer faced with?

How would you solve this situation?

Modul 4 - Stanovanje i život u susjedstvu

Cilj

Naučiti načine na koji se traži smještaj, razlikovati obveze stanodavca i stanara te ispunjavati iste u ulozi stanara. Osvijestiti važnost održavanja čistoće smještaja i ekološkog zbrinjavanja otpada i postupati u skladu s time. Naučiti što znači biti dobar susjed i kako biti aktivan član zajednice.

Oblici i metode rada

frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rasprava s polaznicima/ama

rad na tekstu, čitanje s razumijevanjem, problemske situacije

Vrijeme

120 min (180 min)

Materijali

flipchart stalak, račun (bilo koji) za režije s pripadajućom uplatnicom, Prilog 4 (Problemske situacije)

Uvod

Ovaj modul ima dva dijela. Prvi dio nosi naziv *Smještaj i stanovanje* u kojem ćemo govoriti o smještaju, na koji način tražiti smještaj i na što treba obratiti pozornost u toj potrazi. Također, navest ćemo obveze stanodavca i stanara te kako održavati smještaj. Drugi dio nosi naslov *Susjedstvo* u kojem ćemo utvrditi što se očekuje od dobrog susjeda te kako postati dio susjedstva u kojem živite.

UPUTE ZA PROVEDBU SADRŽAJA MODULA

Smještaj i stanovanje

1. Uputite polaznike/ce na Modul 4 „Stanovanje i život u susjedstvu“ u radnoj bilježnici (napišite na flipchart, ploču ili na papir broj stranice). Pokažite im oblike smještaja u Hrvatskoj.
2. Pitajte polaznike/ce na koji način se u njihovoj državi traži smještaj. Nakon odgovora, pokažite i objasnite načine traženja smještaja prema slikama u radnoj bilježnici.
3. Objasnite kako odabrati i ugovoriti smještaj. Objasnite obveze stanodavca i stanara te naglasite obveze i odgovornosti (ikona uskličnik).

- Objasnite što sve sadrži troškove stanovanja, gdje se dostavljaju računi i na koji se način plaćaju te naglasite da je važno poštivati rokove plaćanja da bi se izbjegle opomene zbog neplaćanja i kamate što je navedeno kao važna informacija (ikona uskličnik).

NAPOMENA: Ako ste u mogućnosti, pribavite bilo koji račun za režije s pripadajućom uplatnicom kako biste ga polaznicima/ama pokazali.

- Objasnite važnost održavanja čistoće smještaja te pokažite i objasnite načine kojima se štitimo od bakterija i zaraze.
- Pokažite i objasnite adekvatno zbrinjavanje otpada te ekološko sortiranje otpada. Naglasite savjete za štednju energije (ikona uskličnik).
- Recite polaznicima/ama da ste završili 1. dio modula koji se odnosi na smještaj i stanovanje te da prelazite na 2. dio koji se odnosi na život u susjedstvu.

Susjedstvo

- Podijelite polaznike/ce u grupe (može i rad u paru, procijenite prema broju polaznika, grupnoj dinamici, interesu..) i zamolite ih da u kratkom vremenu (minuta/dvije, procijenite ili pitajte polaznike koliko im treba vremena) razmisle i rasprave o sljedećem:

Pitanja za raspravu:

- Kako ste se slagali sa susjedima u svojoj državi?
 - Jesu li postojale neke radnje za koje se očekivalo da ih radite / ne radite vezane uz susjedstvo u kojem ste živjeli?
- Nakon odgovora polaznika/ica, prema slikama u radnoj bilježnici, pokažite i objasnite neka pravila kućnog reda u zgradama i što se očekuje od stanara tj. koje su njegove odgovornosti.
 - Najavite dio Život u zajednici. Pitajte polaznike/ce što podrazumijeva život u zajednici u njihovoj državi. Možete im pomoći potpitanjima:
 - Posjećujete li susjede ili poznanike?
 - Koje informacije možete dobiti od susjeda?
 - U koje aktivnosti se možete uključiti u svojoj zajednici?
 - Pokažite i objasnite dobrobiti koje osoba može imati od upoznavanja susjeda (održavanja kontakata, posjećivanja) te uključivanjem u zajednicu.
 - Pokažite i objasnite darove koji se obično nose domaćinima prilikom posjete. Pokažite prema slici u radnoj bilježnici koje cvijeće nije nikad dio buketa i koje se ne poklanja domaćici. Napomenite da se to cvijeće ne poklanja i da nikad nije dio buketa bez obzira o kojoj se prilici radi.
 - Najavite polaznicima/ama metodu rješavanja problemske situacije. Objasnite im metodu: problemska situacija iznosi neki problem, u ovom slučaju se odnosi na stanovanje i kućni red, a oni trebaju razmisliti i predložiti rješenje.
 - Podijelite polaznike/ce u parove ili grupe. Podijelite 3 problemske situacije svakom paru ili grupi (Prilog 4) koje ste prethodno umnožili i izrezali. Pročitajte naglas jednu problemsku situaciju. Objasnite im da se ispod teksta nalaze pitanja za promišljanje i raspravu koja im pomažu da dođu do rješenja. Odaberite govornika koji će predstavljati grupu (ili zamolite nekog iz grupe) tko će obrazložiti rješenje zadatka. Zajedno odredite vrijeme za rješavanje zadatka.

NAPOMENA: Imajte na umu da u svakom paru (ili grupi) treba biti barem jedna pismena osoba koja će zapisivati odgovore i pomagati drugima. Ako je većina polaznika nepismena ili polupismena, ovu aktivnost možete odraditi i kao grupnu raspravu. Vaša odluka se može temeljiti i na broju polaznika, grupnoj dinamici ili interesu. Možete naglas pročitati situacije (jednu po jednu situaciju) i postaviti pitanja za promišljanje uz svaku situaciju te potaknuti grupnu raspravu.

NAPOMENA: Ako vam vrijeme dozvoljava, odradite dodatnu aktivnost u obliku rasprave. Neka vam polaznici opišu kako izgleda jedan posjet prijateljima ili poznanicima u njihovoj državi. Potaknite raspravu potpitanjima:

- *Koju odjeću odabirete?*
- *Što nosite domaćinima kao znak pažnje?*
- *Koja su pravila ponašanja?*

Ovdje možete spomenuti: vrijeme završetka posjeta koje se smatra pristojnim, teme o kojima pričaju muškarci i žene, uobičajen jelovnik, bonton za stolom i sl.

Nakon toga im opišite kako izgleda posjet u Hrvatskoj npr. odlazak na večeru prijateljima; Hrvati će se lijepo obući i prilikom dolaska darivati domaćine. Vrijeme dolaska je najčešće 15 minuta nakon najavljenog. U goste se nikad ne ide nenajavljeno. Domaćin će vas pozvati i reći kada vas očekuje. Isto tako, ako vi želite nekoga posjetiti, morate reći kada ćete doći nekome u dom. Nije pristojno ostaviti domaćina da vas čeka jer ne zna kada ćete doći.

Kada dolazite kod prijatelja na večeru, nije uobičajeno skidati obuću (skidanje obuće odnosi se jedino na vlastiti dom). Što se tiče jela, domaćini će skoro uvijek pripremiti veću količinu jela jer u hrvatskom domu najčešće vrijedi pravilo: bolje da ima, nego da nema. I zato će vam nakon pojedene hrane uvijek ponuditi još, a ponekad nuditi i više puta, pogotovo ako vide da je gostu tanjur prazan. Prazan tanjur znači da je hrana bila ukusna. Ako više ne želite jesti, položite pribor za jelo na tanjur i zahvalite domaćinu na ponudi. Ova aktivnost ističe gostoljubivost a to je dobra prilika za istaknuti sličnosti kultura.

8. Uputite polaznike/ce na zadatak ponavljanja u tablici. Objasnite da su u tablici navedene izjave, a oni moraju nacrtati sretno ili tužno lice, ovisno slažu li se s tvrdnjom ili ne.
9. Ponovite sadržaj modula:
Pitanja za ponavljanje i usvajanje modula:
 1. Na koje načine možete tražiti smještaj u Hrvatskoj? (Navedite 3 načina)
 2. Koje su obveze stanara? (Navedite barem 4)
 3. Koje radnje možete poduzeti u kućanstvu da biste uštedjeli na svojim mjesečnim izdacima za režije?
 4. Koja su najčešća pravila kućnog reda? (Navedite barem 4)
 5. Koje su dobrobiti uključivanja u susjedstvo i zajednicu?
10. Uputite polaznike/ce na „Mali hrvatski rječnik“ i pročitajte pojmove naglas (možete i svi zajedno).
11. Upitajte polaznike/ce jeste li bili dovoljno jasni i trebaju li dodatno pojašnjenje. Također pitajte imaju li dodatnih pitanja.

Problemska situacija 1

Željko i Sanja, susjedi koji žive u stanu preko puta Ibrahima, nabavili su psa koji često i glasno laje. To Ibrahimu i njegovoj obitelji smeta i ne mogu se zbog buke koncentrirati ni na što. Sa Željkom i Sanjom Ibrahim ima dobar odnos, čak je jednom sa svojom obitelji bio pozvan na kavu u Željkov i Sanjin dom.

Pitanja za promišljanje i raspravu

Kako bi Ibrahim mogao riješiti situaciju s čijim su ishodom svi zadovoljni?

Kako biste vi postupili u ovoj situaciji, a da zadržite dobre odnose sa susjedima?

Problemska situacija 2

Mladi supružnici Muhammad i Farrah doselili su se u susjedstvo u kojem također žive Farrahini rođaci. Život blizu obitelji posebno veseli Farrah pa često poziva rođake u svoj dom te mnoge večeri provode zajedno kuhajući, gledajući televiziju i glasno slušajući muziku. Susjedi su se žalili stanodavcu pa je stanodavac nazvao Farrah i rekao da ne može nakon 22 sata navečer glasno puštati muziku.

Pitanja za promišljanje i raspravu

Koje probleme ovdje uočavate?

Što bi Farrah trebala učiniti da ona i njezin suprug budu obazrivi susjedi, a da opet njihov život u susjedstvu bude sretan i ugodan?

Problemska situacija 3

Adi, Latifa i njihovo 3 djece žive u jednom mirnom naselju. Sanja i Marko, susjedi koji tamo žive, susretljivi su i ljubazni i pozvali su Adija, Latifu i njihovu djecu na druženje i roštilj na kojem će se okupiti i ostali susjedi iz istog naselja s djecom. Adi i Latifa nisu sigurni bi li trebali prihvatiti poziv jer ne poznaju nikoga osim Sanje i Marka.

Pitanja za promišljanje i raspravu

Trebaju li Adi i Latifa prihvatiti poziv?

Koje pozitivne strane vidite u tom druženju?

المرفق 4

الحالة 1

يسكن جيليكو و سانيا في الشقة التي تقع عبر الشارع من سكن جارهم ابراهيم، لديهما كلباً صوته عالٍ. يشعر ابراهيم و عائلته بالإنزعاج و لا يمكنهم التركيز في اي شئ بسبب الضوضاء. علاقة جيليكو و سانيا مع ابراهيم طيبة، تمت دعوته مع عائلته الى منزلها لشرب القهوة.

أسئلة للتشاور والنقاش

كيف لأبراهيم ان يخرج بحل مرضي للجميع؟

كيف لك ان تتعامل من هكذا حالة مع الإبقاء على علاقة طيبة مع الجار؟

الحالة 2

ينتقل الزوجان الشابان محمد و فرح الى حي حيث يسكن اقارب فرح ايضاً. إن العيش بجوار أقاربها يجعل فرح سعيدة للغاية ، وغالباً ما تدعوهم إلى منزلها ، ويقضون اوقاتهم في الطهي ومشاهدة التلفزيون والإستماع إلى الموسيقى بصوت عالٍ. إشتكى الجيران الى صاحب المنزل والذي إتصل بفرح و اخبرها بانها لا يمكنها الاستماع للموسيقى الصاخبة بعد الساعة العاشرة مساءً.

أسئلة للتشاور والنقاش

ما هي التحديات التي تتوقعها و كيف تخطط للتغلب عليها؟

مالذي يجب ان تفعله فرح وزوجها ليكونا على وعي اكبر اتجاه جارهم لحاجات جارهم لتعود حياتهم سعيدة وممتعة مرة أخرى؟

الحالة 3

يسكن عدي و لطيفة مع اطفالهم الثلاثة في حي هادئ. سانيا و ماركو، جيرانهم الذين يسكنون نفس الحي، يتسمون بالمراعاة و حسن الاخلاق، قاموا بدعوة عدي ولطيفة واطفالهم الى جلسة شواء من اجل تقوية العلاقات في المكان حيث سيجتمع سكان الحي مع اطفالهم. عدي و لطيفة غير متأكدين ما اذا كان عليهم قبول او رفض الدعوة، كونهم لا يعرفون احداً في الحي عدا ماركو و سانيا.

أسئلة للتشاور والنقاش

هل على عدي و لطيفة قبول الدعوة؟

ما الجانب الايجابي الذي تجده في الاختلاط و تقوية العلاقات؟

موقعیت مساله شماره 1

ژیلکو و سانیا، همسایگانی که در آپارتمان روبرویی آن طرف خیابان ابراهیم زندگی می کنند، صاحب سگی شده اند که اغلب اوقات پر سروصداست. ابراهیم و خانواده اش به دردرس افتاده اند و به خاطر وجود این صدا نمی توانند بر چیزی تمرکز کنند. از آن جایی که زلیکو و سانجی و ابراهیم رابطه خوبی با هم دارند، ابراهیم و خانواده اش یک بار به صرف نوشیدن یک فنجان قهوه به خانه آن ها دعوت شده بود.

سوالاتی برای تفکر و بحث

راه حل ابراهیم برای غلبه بر این مشکل چه می تواند باشد، به صورتی که همگی رضایت داشته باشند؟
شما چطور می توانید این مسئله را به نحوی حل کنید که روابط همسایگی خدشه دار نشده و این روابط همچنان پابرجا بمانند؟

موقعیت مساله شماره 2

زوج جوانی به نام مجد و فرح به محله ایی نقل مکان کردند که خویشاوندان فرح نیز در همان محل ساکن می باشند. فرح بسیار از این بابت بسیار خوشحال است و بیشتر اوقات خویشاوندان را به خانه خود دعوت می کند و آن ها شب های بسیاری را دور هم به آشپزی، تماشای تلویزیون و گوش دادن به موسیقی با صدای بلند می پردازند. همسایه ها به صاحب خانه شکایت بردند و صاحب خانه با فرح تماس گرفت و به او گفت که نمی تواند بعد از ساعت 10 شب به موسیقی با صدای بلند گوش دهد.

سوالاتی برای تفکر و بحث

پیش بینی می کنید چه مشکلاتی بروز پیدا کند و چطور می توان آن ها را حل نمود؟
فرح می بایستی چه اقداماتی انجام دهد که خود و همسرش مراعات حال همسایه ها را بکنند و دوباره زندگی همسایگی شان شاد و لذت بخش بشود؟

موقعیت مساله شماره 3

ادی و لطیفا و سه فرزندشان در محله ایی آرام سکونت دارند. سانجا و مارکو، همسایگانی که در همان محل زندگی می کنند، مهربان و مودب هستند و از ادی و لطیفا و فرزندانشان دعوت کردند که در مکانی که سایر همسایگان ساکن همان منطقه مسکونی با فرزندانشان جمع خواهند شد، حاضر شوند و با آن ها به معاشرت بپردازند و گوشت کباب کنند. ادی و لطیفا در مورد پذیرفتن این دعوت مردد هستند چراکه آن ها کس دیگری را جز سانجا و مارکو نمی شناسند.

سوالاتی برای تفکر و بحث

آیا ادی و لطیفا باید این دعوت را بپذیرند؟
به نظر شما جنبه مثبت این معاشرت چیست؟

Problem situation 1

Željko and Sanja, the neighbours who live in the apartment across the street from Ibrahim, have acquired a dog that is often loud. Ibrahim and his family are bothered and cannot concentrate on anything because of the noise. Ibrahim has a good relationship with Željko and Sanja, once he was invited with his family for a cup of coffee to Željko and Sanja's home.

Questions for deliberation and discussion

How could Ibrahim solve the situation with the outcome for which everyone is satisfied?

How would you handle this situation and keep good neighbourly relations?

Problem situation 2

Young spouses Muhammad and Farrah moved to a neighbourhood where Farrah's relatives also live. Living next to her family is making Farrah very happy and she often invites relatives to their home, and they spend many nights together cooking, watching television and listening to music loudly. The neighbours complained to the landlord and the landlord called Farrah and said she could not listen to music loudly after 22 o'clock in the evening.

Questions for deliberation and discussion

What problems do you see in this situation?

What should Farrah do to make her and her husband aware of their neighbours, and that their neighbourhood life again is happy and enjoyable?

Problem situation 3

Adi, Latifa and their 3 children live in a quiet neighbourhood. Sanja and Marko, the neighbours who live there, are attentive and polite and invited Adija, Latifa and their children to socialize around barbeque, where other neighbours from the same neighbourhood with the children will be gathered. Adi and Latifa are not sure if they should accept the invitation because they do not know anyone except Sanja and Marko.

Questions for deliberation and discussion

Do Adi and Latifa need to accept the invitation?

What positive side do you see in that socializing/gathering

Modul 5 - Zapošljavanje i raspolaganje novcem

Cilj

Osvijestiti odgovornost za traženje posla kao važnog načina za osiguravanje egzistencije u kojem sudjeluju oba bračna partnera. Naučiti koja prava imaju radnici u Hrvatskoj te gdje i kako se prijaviti za posao. Naučiti kako se pripremiti za razgovor za posao, koji su dokumenti potrebni za prijavu te koje su stavke Ugovora o radu. Osvijestiti radnu kulturu u Hrvatskoj i odlike dobrog radnika te negativne posljedice „rada na crno“. Osvijestiti važnost štednje i naučiti kako raspolagati mjesečnim budžetom.

Oblici i metode rada

frontalni rad, rad u paru, individualni rad, rasprava s polaznicima/ama
rad na tekstu, čitanje s razumijevanjem, igra uloga

Vrijeme

180 min

Materijali

flipchart stalak, papiri, ljepljiva traka, radni materijali: Razlozi zapošljavanja (Prilog 5 i Prilog 5a), isplatna lista plaće (može biti prazan obrazac), letci i promotivni materijali lanaca supermarketa

Uvod

Govorit ćemo o zapošljavanju, koja prava imaju radnici u Hrvatskoj i razlozima zašto se odrasli članovi obitelji trebaju zaposliti. U modulu će se pokazati načini traženja posla i kako se pripremiti za proces prijave. Također, razgovarat će se i o radnoj kulturi u Hrvatskoj. To je sadržaj prvog dijela modula, a u drugom dijelu govorit ćemo o raspolaganju novcem i o mjesečnom budžetu.

UPUTE ZA PROVEDBU SADRŽAJA MODULA

Kako tražiti posao?

1. Uputite polaznike/ce na Modul 5 „Zapošljavanje i upravljanje novcem“ u radnoj bilježnici (napišite na flipchart, ploču ili na papir broj stranice). Zajedno s polaznicima/ama pogledajte slike nekih poslova te im recite: Ovo su neki od poslova koji se rade u Hrvatskoj. Kada se zaposlite u Hrvatskoj imate pravo na plaću, zdravstveno i mirovinsko osiguranje, novčane dodatke na plaću te rad u sigurnim uvjetima bez diskriminacije i uznemiravanja (psihičkog, verbalnog ili spolnog/seksualnog).
2. Najavite rad u paru (ili u grupi). Zamolite polaznike da u kratkom vremenu (minuta/dvije, procijenite ili pitajte polaznike koliko im treba vremena) razmisle i rasprave zašto je zapošljavanje važno za njih i njihove obitelji.

Recite da imate nekoliko pitanja. Pročitat ćete im pitanja (jedno po jedno) koja će polaznici raspraviti u paru (minuta/dvije). Zamolite da jedna osoba iz svakog para podijeli s ostalima zaključke rasprave. Nastavite s ostalim pitanjima s liste. Zapišite najvažnije zaključke na flipchart stalak (ako je potrebno).

Pitanja za raspravu:

1. Tko je radio u vašoj obitelji dok ste živjeli u svojoj državi?
2. Tko je odgovoran da vi ili članovi vaše obitelji nađu posao u Hrvatskoj?
3. Koja prava imaju radnici u Hrvatskoj?
3. Umnožite Prilog 5: natpise **najvažniji razlozi zapošljavanja i najmanje važni razlozi zapošljavanja**. Ovisno o prostoru u kojem održavate orijentaciju, navedene pojmove možete napisati na ploču ili na papir koji ćete zalijepiti/pričvrstiti na zid, ili položiti na pod. Procijenite što vam je najjednostavnije, ono što je važno za ovu vježbu je da su ta 2 pojma postavljena na različitim (odvojenim mjestima).
4. Najavite ponovo rad u paru (ili grupi) i odredite govornika grupe (ili zamolite nekog iz grupe tko će obrazložiti rješenje zadataka). Umnožite i podijelite kartice s Priloga 5 a - **Razlozi zapošljavanja**. Svaka grupa međusobno raspravlja o natpisima s kartica i određuje koji su najvažniji razlozi, a koji najmanje važni razlozi zapošljavanja.

NAPOMENA: Već ćete do ovog modula znati broj polaznika i broj parova (ili grupa) pa prema tom broju umnožite kartice. Svaki par (grupa) mora imati sve kartice s Priloga 5 a.

5. Govornik svake grupe govori naglas natpise s kartica (razlozi zapošljavanja) i stavlja ih uz natpise **NAJMANJE VAŽNI I NAJVAŽNIJI** razlozi zapošljavanja (ovisno gdje su natpisi stavljeni/ pričvršćeni).
6. Kada sve grupe završe, pročitajte još jednom najmanje važne i najvažnije razloge zapošljavanja i potaknite zajedničku raspravu. Uz pomoć polaznika/ca napravite zajedničku listu najvažnijih i najmanje važnih razloga zapošljavanja (premjestite kartice s jedne hrpe na drugu ako je potrebno).
7. Vratite se na radnu bilježnicu na podnaslov „Kako tražiti posao?“ Pitajte polaznike/ce kako se traži posao u njihovoj državi. Pitajte ih znaju li kako bi u Hrvatskoj mogli tražiti posao. Ohrabrite ih u razmišljanju jer sigurno postoje sličnosti. Nakon dobivenih odgovora, navedite i objasnite načine traženja posla.
8. Navedite i objasnite dokumentaciju za prijavu na posao.
9. Objasnite što je razgovor za posao.
10. Objasnite zadatak „Kako treba izgledati i kako se treba ponašati na razgovoru za posao?“ Recite polaznicima/ama da pogledaju slike i označe kvačicom (✓) ili križićem (X) sliku koja odgovara, tj. ne odgovara pravilnom izgledu ili ponašanju na razgovoru za posao.

NAPOMENA: Naglasite polaznicima/ama da se korištenje mobitela tijekom razgovora za posao smatra izrazito nepristojnim, a osoba ostavlja vrlo loš dojam jer pokazuje nepoštovanje prema osobi koja bi mogla biti potencijalni poslodavac.

11. Najavite rad u paru (ili u grupi) i svakom paru zadajte 1 posao (prema slikama u radnoj bilježnici, npr. sobarica). Objasnite im metodu: igra uloga; jedna osoba će biti poslodavac, a druga kandidat za posao. Zadatak je odraditi razgovor za posao (5 – 10 min).

Pomognite im potpitanjima:

- Što bi potencijalni poslodavac htio znati o potencijalnom radniku?
- Koja bi pitanja poslodavac postavljao?

12. Kada završe aktivnost, upitajte koja su pitanja pitali i kako su se kandidati snašli. Po potrebi zapisujte njihove odgovore na flipchart stalak. Zajedno s polaznicima/ama usuglasite najvažnija i najčešća pitanja na razgovoru za posao. Podsjetite ih na uvjete rada: plaća, radno vrijeme, zaduženja radnika i dr., i jesu li to tijekom igre uloga kandidati za to pitali/jesu li poslodavci to objasnili.

NAPOMENA: Poslodavci uvijek pitaju za prijašnja radna iskustva te koje vještine i znanja kandidati posjeduju, a u ovom slučaju, poznavanje jezika je ključno. Ako se ovi kriteriji nisu pojavili u grupnom radu, pitajte ih vi jer je važno osvijestiti ključne faktore za dobivanje posla.

13. Objasnite polaznicima/ama što je Ugovor o radu i što treba sadržavati. Pokažite im primjerak jednog Ugovora o radu gdje ćete istaknuti (obilježite nekom bojom ili markerom, ili zaokružite) bitne stavke Ugovora.

NAPOMENA: Važno je da polaznici/e uživo vide Ugovor o radu makar on bio na hrvatskom jeziku.

14. Objasnite polaznicima/ama da je zakonom zabranjen „rad na crno“ te opasnosti koje proizlaze takvim radom (ikona uskličnik). Isto tako spomenite da radnici koji su zaposleni „na crno“ nemaju zaštitu na radu te im se radno iskustvo stečeno na takvoj poziciji ne može uračunati u staž, što znači da ne mogu aplicirati na bolje poslove jer svoje iskustvo ne mogu dokazati.
15. Objasnite polaznicima/ama plaću, doprinose i otvaranje bankovnog računa. Pokažite im primjerak jedne isplatne liste plaće gdje ćete istaknuti (obilježite nekom bojom ili markerom, ili zaokružite) bitne stavke (bruto i neto iznos, doprinosi..).
16. Zamolite polaznike/ce da razmisle o radnoj kulturi, plaći i radnom vremenu u svojoj državi (prema zadatku u radnoj bilježnici). Mogu raspraviti u paru ako žele.

Možete im pomoći potpitanjima:

- Što se od radnika očekuje?
- Kako se isplaćuje plaća?
- Je li radno vrijeme fiksno ili fleksibilno?
- Kako biste se osjećali u situaciji da vam je nadređena osoba žena ili osoba mnogo mlađa od vas?

Nakon odgovora, recite polaznicima/ama da se radna kultura u Hrvatskoj (kao i u Europi) razlikuje od radne kulture Istoka (ili njihove radne kulture). Nastavite sa sadržajem radne bilježnice.

17. Objasnite polaznicima/ama radno vrijeme.
18. Objasnite polaznicima/ama radnu kulturu u Hrvatskoj. Objasnite otkazni rok (najkraći je 2 tjedna ako je radnik radio neprekidno manje od jedne godine, zatim mjesec dana, ako je radnik proveo kod istog poslodavca neprekidno jednu godinu itd.). Naglasite polaznicima da moraju potpisati rješenje (i zadržati jedan primjerak) ako su odlučili prekinuti radni odnos.
19. Objasnite važne savjete (ikona uskličnik) koji se tiču rada u Hrvatskoj: važnost rada i zadržavanja (prvog) posla, ali i koliko je važno imati realna očekivanja od radnog mjesta, poslodavca i visine plaće koje mora biti u skladu sa stručnom spremom ili kvalifikacijom. Također, novo radno mjesto neće uvijek zadovoljiti sve osobne želje ili uvjete, npr. posao će možda biti udaljeniji od mjesta stanovanja ili je radno vrijeme drugačije (radi se samo popodnevena smjena), ali je važno imati na umu prioritete te cilj zapošljavanja, a to je osiguravanje egzistencije. Naglasite da je u zapadnoj kulturi traženje posla odgovornost pojedinca te da poslodavac određuje zaduženja radnika, procjenjuje zadovoljavate li uvjete rada i imate li uvjete za napredovanje.

20. Najavite dio „Raspologanje novcem“. Upitajte polaznike/ce što označava taj pojam. Objasnite pojam i upitajte koji se problemi mogu javiti ako osoba ne zna raspolagati novcem. Nakon odgovora polaznika/ca, uputite ih ponovo na radnu bilježnicu i objasnite dio o upravljanju novcem.
21. Napišite na flipchart primjer računanja troškova (npr. ukupni dohodak obitelji je 5000 kn, mjesečni najam i režije su 1400+1000 kn, ukupno=2 400kn za najam i režije, te ostaje 2 600 kn za ostatak troškova i potreba koje treba raspodijeliti).
22. Polaznike/ce podijelite u parove (ili grupe). Recite im da moraju sastaviti svoj mjesečni budžet (prema tablici troškova u radnoj bilježnici). Neka odrede svoje prioritete, okvirni iznos svojih troškova i izračunaju ukupni mjesečni iznos te upišu u tablicu. Pomognite im sastaviti listu prioriteta ako je potrebno (ili ako se razlikuje od popisa prioriteta u tablici, dodatne stavke mogu se upisati pod Ostalo). Cilj zadatka je osvijestiti troškove i znati odrediti prioritete. Prokomentirajte listu prioriteta, troškove stavki i ukupan mjesečni trošak. Dodatnim pitanjima i potpitanjima utvrdite razumijevanje naučenog, npr. možete im dati primjer i pitati: Volim kuhati s maslinovim uljem, ali ono košta cca 70 kn. Je li to prioritet i postoji li mogućnost kupiti ulje po jeftinijoj cijeni? Možete sami izmisliti nekoliko primjera i raspraviti s polaznicima/ama. Nakon toga, spomenite polaznicima/ama da račune mogu platiti u pošti ili Tisku, ili internet bankarstvom.

NAPOMENA: Sačuvajte promotivne materijale samoposluga i lanaca supermarketa (Konzum, Interspar, Lidl...) koji nude akcije i popuste da biste pokazali polaznicima na koji način mogu štedjeti i time osigurati novac za neke druge potrebe. Promotivni materijali nalaze se najčešće ispred ulaza u zgradu u pretincu za promotivne materijale ili u ulazu zgrade. Pokažite materijale i datum akcije (neke traju par dana).

23. Uputite polaznike/ce na zadatak ponavljanja u tablici. Objasnite da su u tablici navedene izjave, a oni moraju nacrtati sretno ili tužno lice, ovisno slažu li se s tvrdnjom ili ne.
24. Ponovite sadržaj modula:
Pitanja za ponavljanje i usvajanje modula:
 1. Zašto je važno naći posao u Hrvatskoj (navedite barem 3 razloga)
 2. Zašto je važno da oba supružnika rade?
 3. Koje se posljedice javljaju ako odbijate poslove ili ako vi određujete uvjete rada poslodavcu?
 4. Zašto je važno potpisati Ugovor o radu kada dobijete posao?
 5. Što možete poduzeti da biste našli bolje plaćeni posao?
25. Uputite polaznike/ce na „Mali hrvatski rječnik“ i pročitajte pojmove naglas (možete i svi zajedno).
26. Upitajte polaznike/ce jeste li bili dovoljno jasni i trebaju li dodatno pojašnjenje. Također pitajte imaju li dodatnih pitanja.

NAJVAŽNIJI RAZLOZI ZAPOŠLJAVANJA

NAJMANJE VAŽNI RAZLOZI ZAPOŠLJAVANJA

أهم أسباب إيجاد الوظيفة

أقل الأسباب أهمية لإيجاد الوظيفة

مهم ترین دلایل برای یافتن شغل

کم اهمیت ترین دلایل برای یافتن شغل

THE MOST IMPORTANT REASONS FOR FINDING EMPLOYMENT

**THE LEAST
IMPORTANT
REASONS
FOR FINDING
EMPLOYMENT**

Zaraditi i uštedjeti za dodatne potrebe svoje obitelji

U budućnosti upisati školu ili dodatno obrazovanje

U budućnosti naći posao koji odgovara mojoj struci

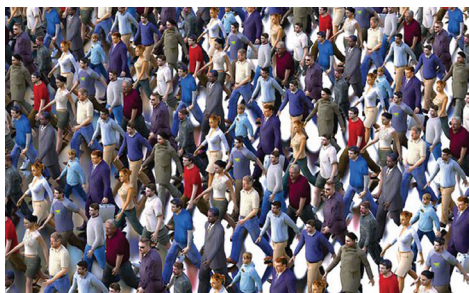
Steći poštovanje zajednice

Steći novo i korisno iskustvo

Naučiti i koristiti hrvatski jezik

Bolje upoznati zajednicu i ljude koji u njoj žive

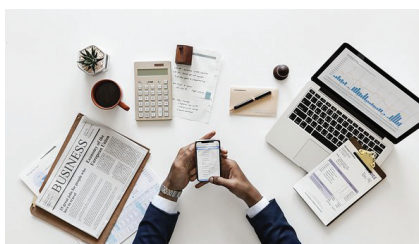
Koristiti svoja znanja i vještine

Moći uzdržavati svoju obitelj

Biti dobar primjer svojoj djeci

Napredovati u poslu i birati bolje plaćene poslove

الملحق 5

اسباب ايجاد الوظيفة

الحصول على المال و ادخاره من اجل احتياجات اضافية للعائلة

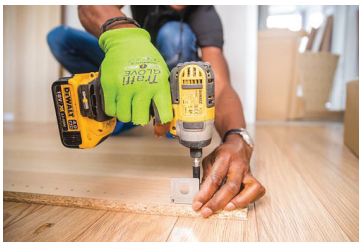
الذهاب الى المدرسة او الحصول على تدريب اضافي في المستقبل

الحصول على وظيفة مطابقة لمؤهلات الفرد في المستقبل

كسب احترام المجتمع

الحصول على خبرة جديدة و مفيدة

تعلم و ممارسة اللغة الكرواتية

التعرف على المجتمع والأفراد الذين يقطنوه بشكل أفضل

الاستفادة من مهارات و معرفة الفرد

يكون الفرد مثلاً حسناً لأطفاله

يستطيع الفرد ان يعيل عائلته ماديا

التقدم في الوظيفة و الحصول على وظيفة براتب أفضل

بخش 5

یافتن شغل و مدیریت پول

به دست آوردن و پس انداز پول برای احتیاجات اضافی خانواده
ی خود

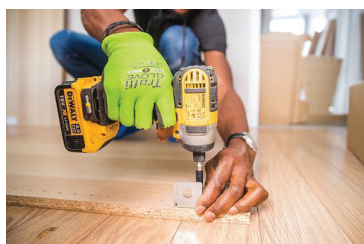
رفتن به مدرسه یا بدست آوردن آموزش های بیشتر در آینده

یافتن شغلی متناسب با صلاحیت های فرد در آینده

مورد احترام افراد جامعه قرار گرفتن.

اندوختن تجربیات جدید و سودمند

یادگیری و استفاده کاربردی از زبان کروات

یادگیریم که جامعه و افرادی که درون آن زندگی می کنند را
بهتر بشناسیم.

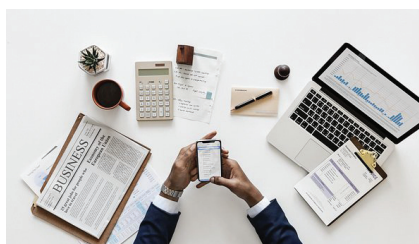
استفاده از دانش و مهارت های خود

الگوی خوبی برای بچه های خود باشیم.

حمایت مالی از خانواده خود

پیشرفت شغلی و یافتن مشاغلی با درآمد بالاتر

Reasons for finding employment

Making and saving money for additional needs of one's family

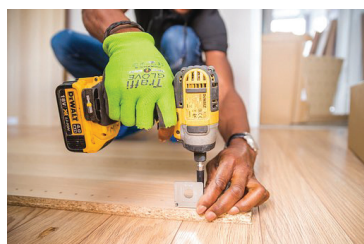
Going to school or getting additional training in the future

Finding a job matching one's qualifications in the future

Being respected by the community

Gaining new and useful experience

Learning and using Croatian language in practice

Learning to know the community and people who live in it better

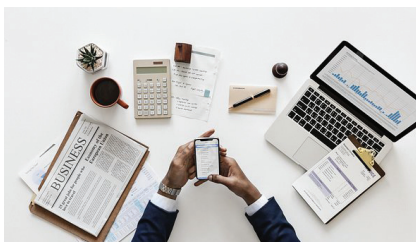
Making use of one's knowledge and skills

Being a good example to one's children

Financially supporting one's family

Career advancement and getting better-paid jobs

Modul 6 - Zdravstvena zaštita

Cilj

Razumjeti što sve podrazumijeva zdravstvenu zaštitu u Hrvatskoj i kako ju ostvariti.

Oblici i metode rada

frontalni rad, individualni rad, grupni rad, rasprava s polaznicima, rad na tekstu, čitanje s razumijevanjem, problemske situacije

Vrijeme

120 min

Materijali

Prilog 6 (Uputnice), Prilog 6 a (Zdravstveni slučajevi), Prilog 6 b (Koraci u ostvarivanju zdravstvene zaštite)

Uvod

U ovom modulu govorit ćemo o zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskoj; kako ju ostvariti i koji su koraci u ostvarivanju tih prava.

UPUTE ZA PROVEDBU SADRŽAJA MODULA

1. Uputite polaznike/ce na Modul 6 „Zdravstvena zaštita“ u radnoj bilježnici (napišite na flipchart, ploču ili na papir broj stranice). Objasnite da ćete uz pomoć slika u radnoj bilježnici proći korake dobivanja zdravstvene zaštite. Pokažite i objasnite 4 zdravstvene potrebe/ situacije
2. U dijelu koji govori o specijalističkom pregledu, pokažite uputnice (ispišite **Prilog 6**) i objasnite da se osobe, tražitelji međunarodne zaštite i osobe pod međunarodnom zaštitom koje su nezaposlene, upućuju specijalistu s bijelom uputnicom, a osobe koje su zaposlene (kao i zaposleni državljani RH) s ružičastom uputnicom.

NAPOMENA: Naglasite polaznicima/ama da prilikom posjeta obiteljskom liječniku (ili laboratoriju/bolnici) moraju sa sobom donijeti iskaznicu dopunskog osiguranja ako je imaju. Isto tako, objasnite doznake za bolovanje te naglasite da je to dokumentacija koja se u slučaju bolovanja nosi/šalje poslodavcu.

3. Najavite polaznicima/ama problemske situacije. Objasnite da ćete im s papira čitati zdravstvene slučajeve (**Prilog 6 a**). Ako smatraju da je slučaj opasan po život neka dignu ruku, u suprotnom ne rade ništa.

4. Nakon toga ih podijelite u parove (ili grupe). Umnožite i izrežite kartice: Koraci u ostvarivanju zdravstvene zaštite (**Prilog 6 b**) i podijelite svakoj grupi (svaka grupa mora imati sve kartice iz Priloga 6 b) te zadajte neki od zdravstvenih slučajeva (svakom paru ili grupi različit zdravstveni slučaj) koje ste pročitali (iz Priloga 6 a). Također odaberite govornika koji će predstavljati grupu (ili zamolite nekog iz grupe tko će obrazložiti rješenje zadatka).

Cilj zadatka je rješavanje zdravstvenih slučajeva prema koracima u radnoj bilježnici.

NAPOMENA: Ako imate premalo polaznika/ca, okupite ih u jednu grupu i dodijelite par zdravstvenih slučajeva. Na isti način postupite ako imate i jednog polaznika/cu.

5. Uputite polaznike/ce na zadatak ponavljanja u tablici. Objasnite da su u tablici navedene izjave, a oni moraju nacrtati sretno ili tužno lice, ovisno slažu li se s tvrdnjom ili ne.
6. Ponovite sadržaj modula:
Pitanja za ponavljanje i usvajanje modula:
 1. Što možete činiti da budete i da ostanete zdravi?
 2. Kada idete liječniku opće prakse?
 3. Možete li samoinicijativno doći u bolnicu na pregled? Zašto?
 4. Zašto morate čuvati medicinske nalaze ili povijest bolesti?
 5. Što možete kupiti u ljekarni bez recepta?
7. Uputite polaznike/ce na „Mali hrvatski rječnik“ i pročitajte pojmove naglas (možete i svi zajedno).
8. Upitajte polaznike/ce jeste li bili dovoljno jasni i trebaju li dodatno pojašnjenje. Također pitajte imaju li dodatnih pitanja.

Prilog 6

HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Ročni ured 114	Broj osigurane osobe 556 677800AH	Šifra zdr. ustanove - ordinacije priv. praksu 359835988
OIB		Šifra ugovornog doktora 5566778
Ime i prezime		
Godina rođenja M8 osigurane osobe 01.01.1965, ZAGREB		
Grad/naselje	Ulica i broj SARAJEVSKA 41	

Kat. osig. F	Spol M	Čl. 113. 118. Zak. o obvj. zdr. osig. * PN TJO	Broj evidencije osig. osoblja/oboljelih
Drt. osig. IRQ	Broj boles. lista INO, broj putovnica, europska kartica ZO	Čl. 24.a, st.1 toč. 2. Zak. o obvj. zdr. osig. *	Evidencijski broj priznate ozljede na radu /profesionalne bolesti

UPUTNICA

Djelatnost: 2010300 - Gastroenterologija
sjedište: adresa

Molim, traži se
Kolonoskopija s anestezijom

Uputna dijagnoza
Šifra dijag. prema MKB
I84.2

Molim, traži se preventivne pretrage
osiguranih osoba* Da Ne M.P.

ZAGREB
23.08.2018 M.P.

HZZO-Direkcija, Zagreb
Polje i potpis ugovornog doktora
Prepisak zadržan

Regionalni ured ZAGREB	Područna služba 114 ZAGREB	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
MBO 264668659		* 1 8 0 8 9 4 1 5 1 *
OIB 21205956849		
Ime i prezime		Sifra zdr. ustanove - ordinacije priv. prakse 7 3 4 4 7 3 4 4 3
Datum rođenja 02.10.1973		Sifra ugovornog doktora 0 3 2 7 2 3 9
Adresa osig. osobe		Sifra doktora specijaliste
Građ. Zagreb	Ulica i broj GAJNICE 5	
Kat. osig A	Spol Ž	U cijelosti pokriva obvezno zdravstveno osiguranje sifra 0 0
H Dr R only	Broj boles. lista INO, broj putovnice, europska kartica ZO	Broj evidencije prijava ozljede/bolesti PNTJO /
		OR PB
Evidencijski broj priznate ozljede na radu / profesionalne bolesti		
UPUTNICA ZA		
Konzilijarna zdravstvena zaštita	Sifra djelatnosti A 3 2 5 0 0 7 0 0	Bolničko liječenje
Specijalistička zdravstvena zaštita	Sifra djelatnosti	Ambulantno liječenje
Radiologija - dentalna radiološka dijagnostika		
Upućuje se Periodontitis pulpae apicalis chronica		Sifra dij. prema MKB K 0 4 7
Uputna dijagnoza 14,15		
Molim, traži se		
Napomena		
MCS_731317/0160EB2748AF00000093 Zagreb, 12.01.2018		
U _____ 201__ g.		
Datum primitka na liječenje-pregled-dijagnostiku osigurane osobe:		
U _____ 201__ g.		
M.P.		Potpis ovlaštene osobe i pečat zdr. ustanove odnosno ord. priv. prakse
HZZO - Direkcija, Zagreb Uputnica, V10, 16/01/15		Pretisak zabranjen Tiskanica zaštićena

CS Scanned with CamScanner

Prilog 6a

Zdravstveni slučajevi

Slučaj 1: „Imam virozu, a osim toga trebam lijekove za visok tlak.“

Slučaj 2: „Boli me mjehur. Mislim da imam infekciju.“

Slučaj 3: „Imao sam srčani udar prije 2 godine i ne osjećam se dobro. Teško dišem i brzo se umaram.“

Slučaj 4: „Posjekao sam prst nožem. Jako krvari, ali mogu zaustaviti krvarenje.“

Slučaj 5: „Pao sam s ljestava i jako udario glavom. Imam vrtoglavicu i povraća mi se.“

Slučaj 6: „Mislim da sam slomila ruku.“

Slučaj 7: „Ujutro sam se probudio s jakim crvenim osipom po cijelom tijelu.“

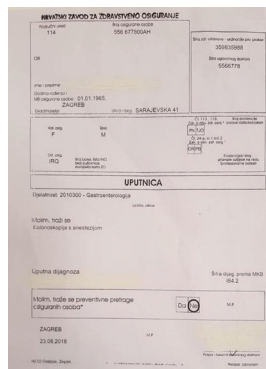
Slučaj 8: „Već neko vrijeme patim od nesanice. Stalno razmišljam i jednostavno ne mogu zaspati.“

Slučaj 9: „Imam temperaturu i curi mi nos.“

Slučaj 10. „Osjećam se bespomoćno i ne vidim ništa pozitivno u budućnosti.“

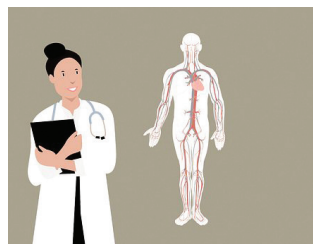
liječnik opće prakse

uputnica

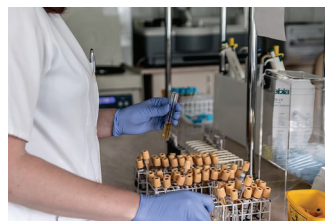
ljekarna

specijalistički pregled

lijekovi

laboratorijske pretrage

bolnica

الملحق 6b

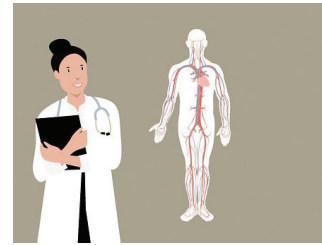

طبيب ممارس (عام)

الإحالة

الصيدلية

استشارة مختص

الدواء

التحاليل المختبرية

المستشفى

Appendix 6a

Health cases

Case 1: "I have the flu, and I also need medicine for high blood pressure."

Case 2: "My bladder hurts. I think I have an infection."

Case 3: "I had a heart attack 2 years ago and I feel unwell. My breathing is heavy and I get tired easily."

Case 4: "I cut my finger with a knife. It is bleeding heavily, but I can stop the bleeding."

Case 5: "I fell down from a ladder and hit my head. I feel dizzy and nauseous."

Case 6: "I think I have broken my arm."

Case 7: "I woke up with a bad red rash all over my body this morning."

Case 8: "I have had insomnia for a while. I am worried about the things, I think anxiously all the time and I simply cannot fall asleep."

Case 9: "I have a fever and my nose is running."

Case 10: "I feel helpless and the future seems completely dark."

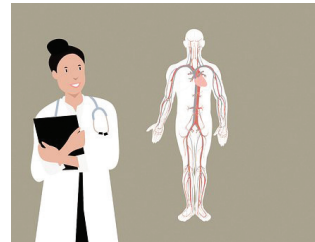
General practitioner

REVIZIJSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE Medicinska komisija 114 506 87762044*		Broj od prijave: 258835883 Broj osiguranika: 258835883 Broj osiguranice: 258837718
OS Ime osiguranika: Datum rođenja: 21.01.1965. OSIGURANJE: ZAKUPNO	Broj osig. SARAJEVSKA 11	Broj osig. 114 Broj osig. 114 Broj osig. 114 Broj osig. 114
Ime i prezime: Ime i prezime: Ime i prezime: Ime i prezime:	Ime i prezime: Ime i prezime: Ime i prezime: Ime i prezime:	Broj osig. 114 Broj osig. 114 Broj osig. 114 Broj osig. 114
UPUTNICA		
Datum izdavanja: 2010300 - Gastroenterologija		
Vrijeme: 1000 09 Gastroenterologija i hepatologija		
Lupačna dijagnoza:		
Broj osig. prema listi: 104 2		
Uputnik, izdati su preventivne prirode (sigurnost osiguranika)		
Datum: 23.08.2018		

Referral

Pharmacy

Consultation with a specialist

Medicine

Laboratory tests

Hospital

Modul 7 - Sigurnost doma i obitelji

Cilj

Istaknuti važnost zaštite djece i doma u svrhu prevencije potencijalnih nesreća. Identificirati hitne slučajeve za koje je potrebno nazvati nadležne službe.

Oblici i metode rada

frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rasprava s polaznicima
rad na tekstu, čitanje s razumijevanjem

Vrijeme

90 min (120 min)

Materijali

flipchart stalak

Uvod

Govorit ćemo o potencijalnim opasnostima i načinima kojima možete zaštititi svoj dom i obitelj. Također, govorit ćemo i o hitnim slučajevima koje ne možemo sami riješiti, nego trebamo tražiti pomoć od hitnih službi i znati napamet brojeve tih službi.

UPUTE ZA PROVEDBU SADRŽAJA MODULA

1. Uputite polaznike na Modul 7 „Sigurnost obitelji i doma“ u radnoj bilježnici (napišite na flipchart, ploču ili na papir broj stranice).
2. Upitajte polaznike/ce kako su zaštitili sigurnost svog doma i djece u svojoj državi.
3. Najavite rad u paru (može i rasprava, procijenite prema broju polaznika, grupnoj dinamici, interesu..). Zamolite polaznike/ce da u kratkom vremenu (minuta/dvije, procijenite ili pitajte polaznike koliko im treba vremena) razmisle i rasprave o sljedećem:

Pitanja za raspravu:

- Koje su potencijalne opasnosti u vašem domu?
 - Koje su potencijalne opasnosti za vaše dijete (djecu) u domu i izvan njega?
4. Nakon odgovora, pokažite polaznicima/ama na koje načine možemo zaštititi svoj dom i djecu prema slikama u radnoj bilježnici.

5. Upitajte polaznike/ce da vam objasne pojam hitan slučaj. Nakon odgovora, objasnite i utvrdite da pojam označava izravnu ugroženost života i spomenite službe koje su zadužene za hitne slučajeve (Hitna pomoć, policija, vatrogasci). Upitajte ih kako te službe djeluju u njihovim državama i koji broj trebaju nazvati u hitnim situacijama.
6. Nakon odgovora, pokažite polaznicima službe za hitne slučajeve u Hrvatskoj te brojeve tih službi prema slikama u radnoj bilježnici.

*NAPOMENA: Naglasite i utvrdite s polaznicima/ama da su brojevi hitnih službi samo za **hitne slučajeve** i da je jako važno znati procijeniti situacije, kada se službe zovu, a kada ne (pogotovo spomenuti Hitnu pomoć).*

7. Uputite polaznike/ce na zadatak ponavljanja u tablici. Objasnite da su u tablici navedene izjave, a oni moraju nacrtati sretno ili tužno lice, ovisno slažu li se s tvrdnjom ili ne.
8. Ponovite sadržaj modula:
Pitanja za ponavljanje i usvajanje modula:
 1. Jesam li odgovoran/odgovorna za sigurnost svoje obitelji?
 2. Zašto je važno zaštititi sigurnost svog doma i djece?
 3. Koji je broj Hitne pomoći, policije i vatrogasaca?
 4. Zašto je važno paziti na djecu na igralištu ili u parku?
 5. Kad ne trebate zvati brojeve za hitne slučajeve?
9. Uputite polaznike/ce na „Mali hrvatski rječnik“ i pročitajte pojmove naglas (možete i svi zajedno).
10. Upitajte polaznike/ce jeste li bili dovoljno jasni i trebaju li dodatno pojašnjenje. Također pitajte imaju li dodatnih pitanja.

DODATAK - Moji planovi za budućnost

Cilj

Osvijestiti i definirati planove za budućnost.

Oblici i metode rada

frontalni rad, individualni rad, rasprava s polaznicima

pisani rad

Vrijeme

15 min ili koliko vrijeme dopušta

Materijali

flipchart stalak

Uvod

Odradili smo sve module i imamo još jedan završni zadatak. Cilj ovog zadatka je osvijestiti i analizirati svoje mogućnosti, odrediti ciljeve (realne) i izraditi svoj plan za budućnost.

UPUTE ZA PROVEDBU ZAVRŠNOG ZADATKA

1. Najavite polaznicima/ama aktivnost izrade vlastitog plana za budućnost u radnoj bilježnici (napišite na flipchart, ploču ili na papir broj stranice).
2. Naglasite da je aktivnost individualna. Također, spomenite da je postavljanje životnih ciljeva važno za svaku osobu jer daje smisao i motivaciju za svakodnevne obveze i stvara osjećaj kontrole nad vlastitim životom.
3. Izrada individualnog plana za budućnost. Polaznike/ce podsjetite na module orijentacije i uputite ih, ako im je potrebno, da prelistaju radnu bilježnicu kako bi se podsjetili tema koje su obrađene.

NAPOMENA: Iako je aktivnost individualna, napomenite polaznicima/ama da, ako žele, mogu podijeliti s grupom svoje planove za budućnost.

- Recite polaznicima/ama da svoj plan mogu staviti na vidljivo mjesto da bi im bio podsjetnik te motivacija za daljnje korake u integraciji.

NAPOMENA: U radnoj bilježnici se nalazi numeracija (do broja 4) koja služi za zapisivanje odgovora ili bilješki. Polaznici/ce mogu sami nastaviti numeraciju i dopuniti popis. Osobe koje ne poznaju svoj jezik u pismu, mogu slikama ili simbolima izraditi svoj plan za budućnost.

Uputite ih da planovi za budućnost moraju biti realistični i u određenom vremenskom periodu, npr. u sljedeća 3 mjeseca naučit ću 20 rečenica na hrvatskom jeziku.

LITERATURA

„**Making Your Way**“, A Reception and Placement Orientation Curriculum, Cultural Orientation Resource Center, Center for Applied Linguistics, Washington, DC, 2013

„**Living in the United States: Life Skills for Burundian Refugees**“, US Committee for Refugees and Immigrants, 2008

Vodič kroz obrazovni sustav Republike Hrvatske, Ministarstvo obrazovanja, znanosti i sporta Republike Hrvatske - https://mzo.hr/sites/default/files/links/hrvatski_obrazovni_sustav.pdf

„**Leben in Deutschland**“, Robert Feil und Wolfgang Hesse : Unterrichtsmaterial für Orientierungskurse- Sprachniveau A1, Landeszentrale für politische Bildung Baden-Württemberg (LpB), Stuttgart, 2016

AUSCO - Australian Cultural Orientation Program-Activity Book, Delivered by International Organization for Migration on behalf of the Australian Department of Social Services

Individualističke i kolektivističke kulture u kontekstu globalizacije: Hofstedeov model njegova kritika, Ranka Jeknić: Revija za sociologiju, Vol XXXVII. (2006), No 3–4: 205–225

Priopćenje - Zaposleni prema djelatnostima u lipnju 2018., Državni zavod za statistiku - https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/09-02-01_06_2018.htm

Radni odnosi u praksi: <https://www.radniodnosi.hr/33/najmanje-trajanje-otkaznog-roka-clanak-122-uniqueidmRRWSbk196E4DjKFq6pChP4bW7TMf2nHcSLBevoOIMDBmv13PacTjA/>